

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/140248>

Please be advised that this information was generated on 2020-10-01 and may be subject to change.

(Regionale) samenwerking tussen onderwijs en (jeugd)zorg

Een overzicht van wettelijke kaders

Onderzoek voor de Onderwijsraad

16 april 2014

Prof. mr. M.T.A.B. Laemers

m.m.v.

Dr. R. van Schoonhoven

Inhoud

1. Aanleiding en onderzoeksvragen	7
2. Aanpak van het onderzoek.....	9
3. Relevante wetten: Wet passend onderwijs, Jeugdwet en Participatiewet	11
3.1. Wet passend onderwijs	11
3.2. Jeugdwet	13
3.3. Participatiewet	16
3.4. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).....	17
3.5. Algemene Wet bijzondere ziektekosten (AWBZ)	18
3.6. Overige wettelijke voorschriften die onderdeel uitmaken van het juridisch kader	18
4. Wettelijke bepalingen die overleg tussen onderwijs en zorg regelen	21
4.1. Overlegbepalingen in de WPO ten gevolge van de Wet passend onderwijs	22
4.2. Overlegbepalingen in de WEC ten gevolge van de Wet passend onderwijs.....	25
4.3. Overlegbepalingen in de WVO ten gevolge van de Wet passend onderwijs.....	26
4.4. Jeugdwet: relevante bepalingen	27
4.5. Middelbaar beroepsonderwijs (MBO) en WEB	30
5. Verbinding passend onderwijs en jeugdzorg	35
5.1. Verschillende spelers op één veld.....	35
5.2. Op overeenstemming gericht overleg	37
5.3. Gevolgen voor onderscheiden actoren	38
6. Slotbeschouwing en beantwoording van de vragen	43
6.1. Grote veranderingen	43
6.2. Beantwoording van de vragen	44
Literatuur en (internet)bronnen	51
Bijlage 1	53
Bijlage 2	57
Bijlage 3	59

Enkele begrippen en afkortingen

CGB	Commissie gelijke behandeling
CIZ	Het CIZ (Centrum indicatiestelling zorg) indiceert, of toetst, de aanspraak op AWBZ-zorg. Met een indicatie van het CIZ weet de aanvrager hoeveel zorg hij kan krijgen en in welke vorm
Cluster 3	Cluster 3 is voor leerlingen met verstandelijke beperkingen (Zeer Moeilijk Lerend) en/of lichamelijke beperkingen (Lichamelijk Gehandicapt/Meervoudig Gehandicapt) en leerlingen die langdurig ziek zijn (Langdurig Zieken).
Cluster 4	Cluster 4 is voor leerlingen met gedragsproblemen of langdurig (psychiatrisch) zieke kinderen zonder een lichamelijke handicap.
College voor de Rechten van de Mens	College waarin de CGB is opgegaan; oordeelt in individuele gevallen over gelijke behandeling in het licht van de Wgbh/cz
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
EVRM	Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
Indicatiestelling	Procedure die bij inwerkingtreding van de Wet passend onderwijs wordt vervangen door toelaatbaarheidsprocedure van het samenwerkingsverband aan de hand van criteria uit het ondersteuningsplan
IVKR	Internationaal Verdrag inzake de rechten van het Kind
(Landelijke) Bezwaaradviescommissie Toelaatbaarheidsverklaring sbo/(v)so.	De Commissie behandelt bezwaren van ouders en schoolbesturen met betrekking tot de verklaring van het samenwerkingsverband over de toelaatbaarheid van een leerling tot het sbo of het (v)so. Per 1 augustus 2014 moet elk samenwerkingsverband een adviescommissie hebben.
Lwoo	Leerwegondersteunend onderwijs, voor leerlingen die extra hulp nodig hebben bij het behalen van een vmbo-diploma
Mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
Ondersteuningsplan	Plan dat aangeeft welke activiteiten nodig zijn om de zorgstructuur binnen het

	samenwerkingsverband zo in te richten dat de doelen van passend onderwijs worden bereikt. Daaronder vallen het opstellen van ondersteuningsprofielen, invulling van de zorgplicht en versterking van de basisondersteuning
Ondersteuningsprofiel	Omschrijving van de basis- en extra ondersteuning die een school binnen een samenwerkingsverband kan bieden aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben
Ontwikkelingsperspectief	Hierin staat welke onderwijsdoelen de leerling zal kunnen halen. De school voert op overeenstemming gericht overleg met de ouders over het opstellen van het ontwikkelingsperspectief.
OOGO	Op overeenstemming gericht overleg
OPP	Ontwikkelingsperspectief: voorspelling door de school van het verwachte uitstroomniveau in het voortgezet onderwijs
Pgb	Persoonsgebonden budget
PRO	Praktijkonderwijs: onderwijs aan een school voor voortgezet onderwijs bestemd voor leerlingen voor wie het niet mogelijk is een vmbo-diploma te halen
Samenwerkingsverband	Samenwerkingsverband: in het primair en het voortgezet onderwijs zijn per sector ongeveer 75 samenwerkingsverbanden geformeerd. In deze samenwerkingsverbanden werken het regulier en speciaal onderwijs (cluster 3 en 4) samen.
Tlv	Toelaatbaarheidsverklaring (opvolger van beschikking speciaal onderwijs na indicatiestelling)
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Verwijsindex risicojongeren (art. 7.1.2.1 Jeugdwet)	Een landelijk elektronisch systeem, waarin persoonsgegevens alsmede andere gegevens worden verwerkt. De verwijsindex heeft tot doel vroegtijdige en onderlinge afstemming tussen meldingsbevoegden te bewerkstelligen, opdat zij jeugdigen tijdig passende hulp, zorg of bijsturing kunnen verlenen om daadwerkelijke bedreigingen van de noodzakelijke condities voor een gezonde en veilige ontwikkeling naar

	volwassenheid te voorkomen, te beperken of weg te nemen.
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WEB	Wet educatie en beroepsonderwijs
WEC	Wet op de expertisecentra
Wgbh/cz	Wet gelijke behandeling gehandicapten en chronisch zieken
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WPO	Wet op het primair onderwijs
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WVO	Wet op het voortgezet onderwijs
WWB	Wet werk en bijstand
ZAT	Zorgadviesteam: In een ZAT werkt de (middelbare) school samen met de leerplichtambtenaar, (school)maatschappelijk werk, bureau Jeugdzorg, de Jeugdgezondheidszorg en de politie

1. Aanleiding en onderzoeksvragen

In het kader van een advies van de Onderwijsraad over (regionale) samenwerking tussen onderwijs en (jeugd)zorg bestaat er behoefte aan een overzicht van wettelijke kaders waarbinnen een dergelijke samenwerking moet plaatsvinden. Hierbij gaat het dan om een soort 'juridische kaart' waarop de onderscheiden taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden wat dit onderwerp betreft in beeld worden gebracht. Het advies heeft betrekking op het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het mbo. De volgende actoren zijn van belang: gemeenten, besturen van samenwerkingsverbanden passend onderwijs, schoolbesturen, schoolleiders, ouders en leerkrachten.

Voor de te maken juridische kaart zijn in ieder geval de volgende wetten relevant: Wet passend onderwijs, Jeugdwet en Participatiewet.¹

Met betrekking tot de samenwerking binnen het onderwijs en/of met (jeugd)zorg is en wordt in de sectorwetten voor het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en mbo het nodige vastgelegd. In het kader van de samenwerking binnen het onderwijs zijn bijvoorbeeld vragen met betrekking tot de beslissingsbevoegdheid van het bestuur van het samenwerkingsverband versus de autonomie van individuele scholen van belang.

Om zicht te krijgen op de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de verschillende actoren worden de volgende onderzoeksvragen gesteld:

1. Waartoe verplicht de bestaande wet- en regelgeving met betrekking tot samenwerking tussen onderwijs en (jeugd)zorg?
2. Is de wet- en regelgeving hieromtrent congruent?
3. Is er overlap of zijn er lacunes aan te wijzen, of is sprake van een grijs gebied binnen de huidige juridische kaders?

¹ In zijn advies van mei 2011 wees de Onderwijsraad er al op dat de wetgevingstrajecten aangaande de overheveling van jeugdzorg naar de gemeente en de invoering van passend onderwijs zo goed mogelijk op elkaar afgestemd dienen te zijn. Zie Onderwijsraad, *Passend onderwijs voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte; Overwegingen bij het concept-wetsvoorstel passend onderwijs*, Den Haag Onderwijsraad 2011, p. 45.

2. Aanpak van het onderzoek

Er is een beknopte literatuurstudie gedaan. Een documentenonderzoek naar de totstandkoming van de Wet passend onderwijs en de Jeugdwet is uitgevoerd. Met behulp van de zoekwoorden 'onderwijs', 'leerling', 'school', 'onderwijsinstelling' en 'gemeente' zijn parlementaire stukken doorzocht. Talloze websites over passend onderwijs en jeugdzorg zijn geraadpleegd.

Onderzoekers hebben kennis genomen van actuele nieuwsberichten in de media over de stand van zaken rond de overgang van de jeugdzorg naar de gemeenten.²

Relevante sectorale onderwijswetgeving (WPO, WVO en WEB) is bestudeerd om voorgeschreven overlegsituaties te inventariseren en te beschrijven.

Ook algemene onderwijswetgeving (zoals de Leerplichtwet) en overige wetgeving (zoals de Wet bescherming persoonsgegevens) is zo veel mogelijk betrokken bij de beschrijving van de juridische kaders die gelden voor de samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg.

Er zijn (deels informele) gesprekken gevoerd met deskundigen op het terrein van decentralisatie, passend onderwijs en jeugdzorg. Medewerkers van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) hebben belangrijke informatie geleverd.³ Op 13 december 2013 is een presentatie bijgewoond van dhr. G. Bouma, werkzaam bij het NJI. Bij gelegenheid van een bijeenkomst van de Werkgroep leerrecht en leerplicht te Utrecht gaf hij een uiteenzetting over de veranderingen als gevolg van de invoering van passend onderwijs en de overgang van jeugdzorg naar de gemeenten.⁴

Op 29 januari 2014 vond een gesprek plaats met mr. B. Wijnen, te Utrecht. Wijnen is senior beleidsmedewerker bij het Nederlands Jeugd Instituut en houdt zich bezig met de transitie en transformatie van Jeugdzorg en Passend onderwijs. Hij heeft twaalf jaar bij OCW gewerkt, waarvan zeven jaar op het dossier onderwijs/jeugdzorg (WPO, WVO, WEC en WEB).

Op 25 maart 2014 is gesproken met dhr. B. Brinkman, met name om de ontwikkelingen in de mbo-praktijk goed in beeld te krijgen.

Mr. F. Wijnands, inspecteur van het onderwijs, heeft de vorige versie van dit rapport gelezen en van nuttig commentaar en aanvullingen voorzien.

² Meest recent berichtgeving in de Volkskrant d.d. 5 maart 2014, 'Gemeenten niet klaar voor overgang jeugdzorg in 2015', op basis van een door die krant uitgezette enquête onder de ruim 400 gemeenten.

³ NJI is een kennisinstituut, gesubsidieerd door OCW en VWS. NJI heeft een website en beheert databanken.

⁴ Bouwma is medewerker bij het Nederlands Jeugd Instituut in Utrecht en werkt binnen het project 'Professionalisering zorg- en adviesteams in het voortgezet onderwijs' aan effectiviteitsverhoging. Binnen het traject 'Passend onderwijs' adviseert hij besturen in het primair, secundair en speciaal onderwijs over flexibele regionale samenwerking om daarmee aan alle leerlingen de beste onderwijszorg te bieden. Verder adviseert hij gemeenten over een sluitende zorgstructuur rondom de school, met speciale aandacht voor de afstemming tussen het Centrum voor Jeugd en Gezin en de zorg- en adviesteams.

3. Relevante wetten: Wet passend onderwijs, Jeugdwet en Participatiewet

Naast de invoering van de Wet passend onderwijs, zorgt de Jeugdwet voor een belangrijke stelselwijziging, in combinatie met een wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Participatiewet. Alle drie stelselwijzigingen gaan gepaard met een decentralisatie naar het gemeentelijk niveau. In dit hoofdstuk wordt kort op de onderscheiden wetten ingegaan.

3.1. Wet passend onderwijs

De Eerste Kamer heeft op 9 oktober 2012 het wetsvoorstel passend onderwijs aangenomen. Op 5 november 2012 is de wet in het Staatsblad gepubliceerd.⁵ De preambule van de Wet van 11 oktober 2012 tot wijziging van enkele onderwijswetten in verband met een herziening van de organisatie en financiering van de ondersteuning van leerlingen in het basisonderwijs, speciaal en voortgezet speciaal onderwijs, voortgezet onderwijs en beroepsonderwijs vermeldt dat het wenselijk is de toegang tot scholen te verbeteren voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven; dat het wenselijk is de samenwerking tussen scholen bij de onderwijskundige opvang van leerlingen die extra ondersteuning behoeven te versterken en dat het wenselijk is een andere wijze van financiering van de ondersteuning van leerlingen in te voeren.

De inleiding in de MvT bij het wetsvoorstel maakt meteen duidelijk wat de reikwijdte is van het wetsvoorstel. Het heeft betrekking op het stelsel van de voorzieningen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben in het funderend onderwijs en in het middelbaar beroepsonderwijs. De Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet educatie en beroepsonderwijs, de Wet medezeggenschap op scholen en de Wet op het onderwijstoezicht worden gewijzigd. 'De wijzigingen hebben betrekking op de organisatie van de voorzieningen voor extra ondersteuning van leerlingen en de financiering daarvan. Er wordt een zorgplicht voor leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte voor de bevoegde gezagsorganen in het funderend onderwijs ingevoerd, er worden samenwerkingsverbanden in het funderend onderwijs gevormd, de middelen voor extra ondersteuning voor het funderend onderwijs, het (voortgezet) speciaal onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs worden gebudgetteerd en tot slot wordt een *verplichting tot overleg over de voorzieningen voor extra ondersteuning in het samenwerkingsverband tussen het samenwerkingsverband en de gemeente(n) ingesteld*.⁶

De artikelen van deze wet treden of traden op verschillende momenten in werking. Op 1 januari 2013 is een aantal artikelen van kracht geworden, onder andere artikel 18a (de leden 1 tot en met 5 en lid 15 WPO), artikel 28a WEC en artikel 17a (de leden 1 tot en met 5 en lid 16) WVO, waarin wordt geregeld dat het bevoegd gezag van één of meer scholen zich aansluit bij een samenwerkingsverband en dat de bevoegd gezagsorganen het samenwerkingsverband vormgeven

⁵ Stb. 2012, nr. 533

⁶ Kamerstukken II, 2011/12, 33106, nr.3, p. 1.

door het oprichten van een rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid zonder winstoogmerk. Deze rechtspersonen dienden uiterlijk 1 november 2013 te zijn opgericht. Alle 152 (in po en vo) samenwerkingsverbanden (swv-en) zijn thans officieel opgericht. Op een enkele uitzondering na hebben alle swv-en per 1 februari 2014 een voorstel voor een ondersteuningsplan aan de ondersteuningsplanraden gestuurd.

De regeling van de benoeming van de leden van de raad van toezicht van het samenwerkingsverband (art. 17a WPO en artikel 24d WVO), met een bindende voordracht van de ondersteuningsplanraad voor een lid, is op 1 januari 2013 in werking getreden. Lang niet alle swv-en hebben het toezicht in de vorm van een raad van toezicht georganiseerd. Veelal is sprake van een *one-tier* model.

Op 1 januari 2013 is ook artikel 4a WMS van kracht geworden, dat bepaalt dat het samenwerkingsverband naast de medezeggenschapsraad deze ondersteuningsplanraad instelt, waarvan de leden worden afgevaardigd door de leden van de afzonderlijke medezeggenschapsraden.

Op 1 augustus 2013 is weer een aantal artikelen in werking getreden. De implementatie van de Wet passend onderwijs verloopt stapsgewijs. Zo moest het samenwerkingsverband het ondersteuningsplan voor 1 februari 2014 voorleggen aan de ondersteuningsplanraad, die vier weken de tijd kreeg om zijn instemming te verlenen of te onthouden. Als dat laatste het geval is, moet het samenwerkingsverband het voorstel binnen twee weken voorleggen aan de LCG WMS, die uiterlijk 15 april 2014 een bindende uitspraak doet over het eerste ondersteuningsplan. Uiterlijk 1 mei 2014 heeft het samenwerkingsverband haar eerste ondersteuningsplan vastgesteld en ingediend bij de inspectie.

Per 1 augustus 2014 wordt de zorgplicht ingevoerd en vervallen de huidige samenwerkingsverbanden en de regionale expertisecentra. Het samenwerkingsverband passend onderwijs is vanaf dan verantwoordelijk voor de toedeling van extra onderwijsondersteuning.

De wet bevat een nieuwe regeling voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven in het primair en voortgezet onderwijs en de financiering daarvan. De wet introduceert nieuwe geschillencommissies passend onderwijs. De nieuwe Landelijke Arbitragecommissie Samenwerkingsverbanden passend onderwijs is op 4 april 2013 van start gegaan.

Met de invoering van passend onderwijs krijgen scholen een zorgplicht. Dat betekent dat ze de verantwoordelijkheid krijgen om alle leerlingen een passende onderwijsplek te bieden. Voorheen moesten ouders van een kind dat extra ondersteuning nodig heeft, zelf op zoek naar een geschikte school. Vanaf 1 augustus 2014 melden ouders hun kind aan bij de school van hun keuze, en heeft de school de taak om het kind een passende onderwijsplek te bieden en wel op de eigen school, of op een andere school in het reguliere onderwijs of het (voortgezet) speciaal onderwijs (v)so.

Om scholen te helpen hun zorgplicht uit te voeren bij de aanmelding van een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte, heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap stroomschema's ontworpen voor vier situaties:

- aanmelding van een nieuwe leerling in het primair onderwijs
- aanmelding van een nieuwe leerling in het voortgezet onderwijs
- aanmelding van een nieuwe leerling in het (voortgezet) speciaal onderwijs
- een leerling zit al op een reguliere school als blijkt dat hij extra ondersteuning nodig heeft.

De stroomschema's laten precies zien welke procedures een school en de betrokken ouders moeten doorlopen als een leerling een extra ondersteuningsbehoefte heeft.

Belangrijk punt in de samenwerking passend onderwijs met jeugdzorg is het op overeenstemming gericht overleg (oogo). De modelprocedure en geschillenregeling voor het 'op overeenstemming gericht overleg', opgesteld door de PO-Raad, VO-raad en VNG, zijn onlangs aangepast. De titel is gewijzigd van 'Modelprocedure oogo passend onderwijs' naar 'Modelprocedure oogo ondersteuningsplan'. Dit is gedaan om deze regeling te onderscheiden van de modelprocedure oogo jeugdplan die op dit moment in ontwikkeling is.⁷

Bij de modelprocedure is tevens opgenomen de Overeenkomst oogo-ondersteuningsplan en het Reglement Geschillencommissie oogo-ondersteuningsplan, dat per 1 maart 2014 in werking treedt. De nieuwe samenwerkingsverbanden passend onderwijs dienen ten minste eenmaal per vier jaar een ondersteuningsplan op te stellen. Daarin leggen zij onder andere de procedure en criteria vast voor de verdeling, besteding en toewijzing van ondersteuningsmiddelen en -voorzieningen voor de scholen binnen de regio van het samenwerkingsverband. Het eerste ondersteuningsplan moet per 1 mei 2014 zijn ingediend bij de Inspectie van het Onderwijs. Over het concept ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband dient 'op overeenstemming gericht overleg' (oogo) te hebben plaatsgevonden met de gemeenten waaronder het samenwerkingsverband valt.

Het samenwerkingsverband en het college overleggen, elk vanuit de eigen verantwoordelijkheid, ten minste met elkaar over de afstemming tussen het passend onderwijs en de jeugdzorg, het leerlingenvervoer, de leerplicht en de onderwijshuisvesting. In overleg tussen het samenwerkingsverband en de gemeente kunnen hier andere gemeenschappelijke thema's aan worden toegevoegd zodat lokaal maatwerk kan worden geleverd.

Bij het ontstaan van een geschil kunnen drie wegen worden bewandeld: advies, bindend advies of arbitrage.⁸

3.2. Jeugdwet

De Jeugdwet bevat regels over de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en ouders bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen. Deze wet heeft tot doel het jeugdstelsel te vereenvoudigen en efficiënter en effectiever te maken. De wet voorziet in een bestuurlijke en financiële decentralisatie van alle ondersteuning, hulp en zorg bij opgroeien en opvoeden naar gemeenten. De gemeenten worden verantwoordelijk voor het leveren van alle jeugdhulp. De hoofdgedachte achter deze decentralisatie is dat gemeenten een regierol kunnen vervullen waar het jeugdhulp betreft en dat dit de kwaliteit van de jeugdhulp door maatwerk zal verbeteren. De invulling van de regierol kan en mag heel verschillend zijn: van zware regie tot lichte regie (oliespuitje). De verwachting is dat gemeenten door intensivering van de preventie en ambulante jeugdhulp (die zich tot nu onvoldoende heeft ontwikkeld) complexere (en duurdere) hulp kunnen voorkomen. In samenhang met deze

⁷ Zie informatie op <http://www.onderwijsgeschillen.nl/passend-onderwijs/actualiteiten-passend-onderwijs/>; d.d. 21 februari 2014.

⁸ Zie <http://www.onderwijsgeschillen.nl/passend-onderwijs/geschillencommissie-oogo-ondersteuningsplan/> en <http://www.geschillenpassendonderwijs.nl>.

decentralisatie wordt een omslag gemaakt van een stelsel gebaseerd op een wettelijk recht op zorg (aanspraak) naar een stelsel op basis van een voorzieningenplicht voor gemeenten (voorziening), op een wijze zoals eerder is gebeurd bij de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het wettelijke recht op jeugdzorg en individuele aanspraken op jeugdzorg worden hierbij vervangen door een voorzieningenplicht waarvan de aard en omvang in beginsel door de gemeente worden bepaald (maatwerk).⁹

Het wetsvoorstel Jeugdwet is op 17 oktober 2013 aangenomen door de Tweede Kamer.¹⁰ SGP, CDA, ChristenUnie, VVD, D66, GroenLinks en PvdA stemden voor. De Eerste Kamer heeft op 18 februari 2014 na hoofdelijke stemming het wetsvoorstel met 45 stemmen voor en 22 stemmen tegen aangenomen. Het voorstel werd gezamenlijk met het wetsvoorstel Gebruik burgerservicenummer in de jeugdzorg (33.674) behandeld.

Er is op 18 februari 2014 ook gestemd over zes moties die tijdens het debat werden ingediend. Daarvan zijn er drie aangenomen. Op 11 februari 2014 is door Frijters-Klijnen een motie ingediend in de Eerste Kamer. In deze motie wordt de regering verzocht om uitstel van stemming over het wetsvoorstel totdat alle onduidelijkheden zijn weggenomen.¹¹ Deze motie is verworpen, evenals de motie-Slagter-Roukema (SP) c.s. over de transitie van de jeugdzorg naar de gemeenten.¹² In deze motie wordt de regering verzocht de transitie van de jeugdzorg vooralsnog niet te koppelen aan de taakstellende bezuiniging en een beslissing over de omvang van de bezuiniging uit te stellen tot twee jaar na invoering van de transitie.

De motie-Beuving (PvdA) c.s. over het jaarlijks informeren van de Kamer over de kwaliteit en toegankelijkheid van het jeugdhulpsysteem in relatie tot de financiële randvoorwaarden voor de gemeenten werd aangenomen¹³, evenals diens motie over het inrichten van een meldpunt voor ouders, professionals en gemeenten.¹⁴ De motie-Kuiper (ChristenUnie) c.s. over het treffen van een regeling voor LWI's om de beschikbaarheid in het nieuwe bestel te waarborgen is aangenomen.¹⁵ Tot slot werd de motie-Ganzevoort (GroenLinks) c.s. over het bieden van garanties van gemeentelijke budgetten voor het organiseren van noodzakelijke zorg en preventie verworpen.¹⁶

Een deskundigenbijeenkomst over dit voorstel vond plaats op 9 december 2013.¹⁷

De deskundige Weijers stelde het volgende: 'De Jeugdwet impliceert een totaal nieuwe, ongekende machtsconcentratie bij de gemeente zonder dat het wettelijk kader daarop adequaat is aangepast.'¹⁸

En even verder: 'In het streven naar doorzettingsmacht van de gemeente wordt de toegang tot alle

⁹ Aldus de samenvatting op basis van het wetsvoorstel en de MvT te lezen op de website van de Eerste Kamer. www.eerstekamer.nl; geraadpleegd op 28 februari 2014.

¹⁰ Kamerstukken I, 2013/14, 33.684, A.

¹¹ Kamerstukken I, vergaderjaar 2013–2014, 33 684, L. De tekst luidt: 'constaterende, dat de samenhang van de Jeugdwet met de Wmo, Participatiewet, kern-AWBZ en passend onderwijs nog niet concreet is, overwegende, dat het daardoor onmogelijk is om de uitvoerbaarheid van dit wetsvoorstel op dit moment op haar merites te kunnen beoordelen; verzoekt, uitstel van stemming over het wetsvoorstel totdat alle onduidelijkheden zijn weggenomen.'

¹² Kamerstukken I, 2013/14, 33.674 / 33.684, K.

¹³ Kamerstukken I, 2013/14, 33.674 / 33.684, M.

¹⁴ Kamerstukken I, 2013/14, 33.674 / 33.684, N.

¹⁵ Kamerstukken I, 2013/14, 33.674 / 33.684, P.

¹⁶ Kamerstukken I, 2013/14, 33.674 / 33.684, O.

¹⁷ Kamerstukken I, 2013/14, 33.684, G. , p. 6.

¹⁸ Aldus prof.dr.l. (Ido) Weijers (hoogleraar Jeugdbescherming, Universiteit Utrecht). Zie Kamerstukken I, 2013/14, 33.684, G, p. 6.

mogelijke sociale, financiële, medische en justitiële gegevens betreffende alle leden van het gezin cruciaal geacht. Deze persoonlijke gegevens moeten vlot kunnen worden uitgewisseld. Typerend voor het gebrek aan zorgvuldigheid waarmee de invoering van de Jeugdwet gepaard gaat, is dat op dit punt nog nauwelijks iets helder is geregeld wat betreft de juridische grondslag. Het is volstrekt onduidelijk om welke gegevens het precies gaat, wie die mag inzien, wie die mag delen, hoe de procedure eruit ziet en waar betrokkenen bezwaar kunnen maken. Op geen van die punten is iets geregeld. Er is niet vastgelegd dat burgers hierover altijd behoorlijk geïnformeerd moeten worden en er in vrijheid toestemming voor moeten geven.’¹⁹

De Jeugdwet is in maart 2014 in het Staatsblad verschenen.²⁰ Artikel 12.2 Jeugdwet bevat een evaluatiebepaling: ‘Onze Ministers zenden binnen drie jaar na de inwerkingtreding van de wet aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk.’ Artikel 12.7 bepaalt dat de artikelen 1.1, 2.2, 2.9, 2.15, 3.4, 10.4, en 12.4 in werking treden op de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin zij wordt geplaatst. De overige artikelen van deze wet treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld. Het vaststellen van het visieplan van de gemeente na op overeenstemming gericht overleg met het samenwerkingsverband (art. 2.2 lid 3 Jeugdwet) is daarmee het enige artikel, inhoudend een bepaling over de relatie passend onderwijs en jeugdzorg, dat thans met de plaatsing in het Staatsblad in werking is getreden.

Vangnet-, garantie- of evaluatiebepaling?

Gezien het karakter van de Jeugdwet als wet die het aanbod van voorzieningen regelt en niet het recht of de aanspraak op dergelijke voorzieningen, ontbreken vangnetbepalingen. Een horizonbepaling of evaluatiebepaling is te lezen in artikel 12.2 Jeugdwet: ‘Onze Ministers zenden binnen drie jaar na de inwerkingtreding van de wet aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk.’

Artikel 12.4 Jeugdwet voorziet erin dat het college en de gemeenteraad zich tijdig en adequaat voorbereiden op hetgeen waarvoor zij verantwoordelijk zijn vanaf het moment dat de bepalingen van deze wet in werking treden, en waarborgen daarbij in het bijzonder: a. de continuïteit van de verlening van jeugdhulp, de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering; b. de infrastructuur die noodzakelijk is om jeugdigen en ouders de continuïteit, bedoeld in onderdeel a, te kunnen bieden; c. een beperking van de frictiekosten, en d. het functioneren van advies- en meldpunten voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Het tweede lid bepaalt dat de gemeenteraad het beleidsplan, bedoeld in artikel 2.2, en de verordening, bedoeld in artikel 2.9, vaststelt voor 1 november van het kalenderjaar waarin dit artikel in werking treedt.

Er volgt nog een Invoeringsbesluit (technische aanpassing van andere wetten aan de terminologie van de Jeugdwet), Invoeringswet en Uitvoeringsbesluit (invulling AMvB’s). Na verwerking van alle reacties op de internetconsultatie gaat het Uitvoeringsbesluit waarschijnlijk in april 2014 naar de Raad van State. Het Uitvoeringsbesluit gaat uit van inwerkingtreding op 1 mei 2014, inclusief voorhangprocedure.²¹ Volgens de VNG biedt ook dit Uitvoeringsbesluit - net als de Jeugdwet - tal van

¹⁹ Weijers vermeldde niet of hij veronderstelde dat deze doorzettingmacht ook zou gelden in het kader van de integrale aanpak passend onderwijs.

²⁰ Stb. 2014, nr. 105.

²¹ www.vng.nl;

mogelijkheden tot weer nadere regelgeving. De VNG doet dan ook een dringend beroep op de wetgever om een aantal artikelen uit het Concept-Uitvoeringsbesluit te schrappen en verzoekt de uitvoering verder over te laten aan gemeenten, aanbieders, jeugdigen en ouders. De VNG pleit voor beperking van het blijven stellen van regels aan gemeenten.²²

3.3. Participatiewet

De Participatiewet is op 20 februari 2014 aangenomen door de Tweede Kamer.²³ Deze wet heeft tot doel mensen met een beperking zo veel mogelijk kansen te bieden op de arbeidsmarkt. Met de Participatiewet, en de andere te decentraliseren regelingen, krijgen gemeenten de gelegenheid mensen op maat en meer in samenhang met andere hulpvragen te kunnen begeleiden naar werk in gewone bedrijven of andere vormen van maatschappelijke ondersteuning. Vanaf 2015 krijgen gemeenten één budget, waaruit ze deze ondersteunende voorzieningen kunnen bekostigen. Met ingang van volgend jaar valt iedereen die zich bij de gemeente meldt en kan werken maar niet in staat is het wettelijk minimumloon te verdienen onder één regeling. Nu is dat nog verspreid over drie regelingen: de WWB (de Wet werk en bijstand), de Wsw (de Wet sociale werkvoorziening) en mensen met arbeidsvermogen in de Wajong.²⁴

In deze operatie, waarin taken worden overgeheveld naar gemeenten en waarmee een bezuiniging van twee miljard euro is gemoeid, zijn nadere afspraken over de uitvoering van de wet gemaakt. Zo betreffen de door de verantwoordelijke bewindspersoon gemaakte afspraken over het wetsvoorstel Wet werk en bijstand (WWB-maatregelen) met name een vergroting van de afwegingsruimte voor het college bij de uitvoering van de WWB. De minister acht het van groot belang dat het college de nodige beleidsruimte maar ook de verantwoordelijkheid heeft om in het individuele geval een adequate afweging te kunnen maken op basis van de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van de belanghebbende of het gezin. Daarom is de regering op basis van de gemaakte afspraken met aanpassingen gekomen. Deze hebben betrekking op het maatregelenregime bij het niet nakomen van verplichtingen; tegenprestatie; ingangsdatum WWB maatregelen (om de beoogde inwerkingtredingsdatum te laten samenvallen met die van het wetsvoorstel Participatiewet); de omkering van de bewijslast en de verhuisplicht.

Van belang is dat wanneer de jongere beslist om onderwijs te (blijven) volgen, bijvoorbeeld een beroepbegeleidende leerweg (BBL), hij niet meetelt voor de kostendelersnorm, omdat de regering wil stimuleren dat jongeren door middel van studie en opleiding een zo hoog mogelijke kwalificatie behalen en zodoende hun arbeidsmarktkansen verhogen.²⁵

Dit zijn de hoofdlijnen van het wetsvoorstel:

²² VNG reactie op Uitvoeringsbesluit Jeugdwet d.d. 7 januari 2014.

²³ Officieel: Wijziging van de Wet werk en bijstand, de Wet sociale werkvoorziening, de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten en enige andere wetten gericht op bevordering deelname aan de arbeidsmarkt voor mensen met arbeidsvermogen en harmonisatie van deze regelingen (Invoeringswet Participatiewet). Zie Kamerstukken II, 2013/14, 33 161. Bontes, SGP, CDA, ChristenUnie, VVD, D66 en PvdA stemden voor. Op 10 maart 2014 stuurde de bewindsvrouw de geconsolideerde versie naar de Eerste Kamer. Daarin zijn de wijzigingen van het wetsvoorstel Participatiewet en het wetsvoorstel WWB-maatregelen alsmede de ingediende amendementen verwerkt. Kamerstukken I, 2013-14, 33161,B.

²⁴ De maatregelen zijn op 3 februari 2014 aangepast nadat daarover afspraken waren gemaakt met de fracties van D66, ChristenUnie en SGP.

²⁵ Brief staatssecretaris Klijnsma d.d. 3 februari 2014, referentie 2014-0000015358,p. 11.

Mensen die al op 1 januari 2015 Wajong hadden, houden hun recht op Wajong en blijven bij UWV. De jongere hoeft daarom geen hulp bij werk of een bijstandsuitkering aan te vragen bij de gemeente. Wel beoordeelt UWV opnieuw of een jongere die onder de oude Wajong valt (Wajong aangevraagd vóór 2010), mogelijkheden heeft om te werken.

Er kunnen geen nieuwe mensen instromen in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Mensen die niet zonder hulp kunnen werken, kunnen bij de gemeente om hulp vragen.

Voor mensen die na 1 januari 2015 Wajong aanvragen geldt - als de Participatiewet doorgaat – dat ze alleen nog Wajong krijgen als zij nooit zullen kunnen werken en op jonge leeftijd een ziekte of handicap kregen. Wie geen recht heeft op Wajong, kan bij de gemeente vragen om hulp bij het vinden en houden van werk en/of om een bijstandsuitkering.

Wanneer ook de Eerste Kamer instemt, treedt de Participatiewet op 1 januari 2015 in werking.

3.4. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

De Wmo regelt dat mensen met een beperking ondersteuning kunnen krijgen. Het kan gaan om ouderen, gehandicapten of mensen met psychische problemen. Zij krijgen bijvoorbeeld huishoudelijke hulp of een rolstoel. Gemeenten voeren de Wmo uit en ze bepalen zelf op welke manier ze dat doen. In de nabije toekomst komen er veranderingen in de Wmo: vanaf 2015 gaan gemeenten taken uitvoeren die nu nog onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) vallen. De regering beoogt met het wetsvoorstel en de voorgenomen decentralisaties op het terrein van jeugd, werk en inkomen en passend onderwijs, gemeenten breed verantwoordelijk te maken voor het bieden van ondersteuning aan mensen met beperkingen binnen het sociale domein.²⁶ Begeleiding valt nu nog onder de AWBZ. Maar omdat de gemeenten beter kunnen inspelen op lokale omstandigheden en de zorgbehoefte van cliënten, wil het kabinet dat de gemeente vanaf 2015 ondersteuning en begeleiding aan huis levert. Deze taken vallen dan onder de Wmo. Gemeenten krijgen zelf de vrijheid om te bepalen wie de voorzieningen uit de Wmo echt nodig heeft. Het wetsvoorstel dat dit regelt is op 14 januari 2014 ingediend bij de Tweede Kamer.²⁷ Het wetsvoorstel regelt ook de beslissingsbevoegdheid van de gemeente ter zake van huishoudelijke hulp: dat kan vanaf 2015 alleen als hulp echt nodig is en de aanvrager dit niet zelf kan betalen. Gemeenten zijn nu nog verplicht cliënten de keuze te bieden tussen hulp in natura of een pgb. Het kabinet wil dat gemeenten dat in de toekomst zelf kunnen bepalen.

Het wetsvoorstel bevat geen algemene normen omtrent de eigen inspanning die van de zorgontvanger wordt geëist; het gaat bij uitstek om maatwerk. Bij de beoordeling van de mogelijkheden om mee te werken neemt de gemeente vanzelfsprekend de persoonlijke situatie in ogenschouw.²⁸ Van een jongere mag ook een bijdrage worden verwacht, maar 'de inzet van kinderen mag niet ten koste gaan van hun welbevinden en ontwikkeling, waaronder schoolprestaties.'²⁹

De samenhang met andere wettelijke veranderingen wordt duidelijk uit de volgende passage uit de MvT:

²⁶ Kamerstukken II, 2013/14, 33 841, nr. 3, p. 2.

²⁷ www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/wet-maatschappelijke-ondersteuning-wmo. Geraadpleegd: 28-2-2014.

²⁸ Kamerstukken II, 2013/14, 33 841, nr. 3, p. 28.

²⁹ Kamerstukken II, 2013/14, 33 841, nr. 3, p. 28.

‘Cruciaal is, dat gemeenten de opdracht krijgen om samen te werken met zorgverzekeraars, wier taken eveneens worden uitgebreid, zorgaanbieders en andere betrokken partijen op het gebied van jeugdzorg, onderwijs, preventieve gezondheidszorg, welzijn, wonen en werk en inkomen. Dit wetsvoorstel beoogt het bieden van samenhangende zorg en ondersteuning in buurten, wijken en dorpen te bevorderen en een goede ondersteuning van mensen in de eigen leefomgeving mogelijk te maken.’ Even verderop wordt dit streven naar samenhang iets minder ferm beleden: ‘Een meer integrale benadering van de specifieke situatie is ook het vertrekpunt voor de gemeente bij de vraag of het voor de te verlenen ondersteuning van belang is samen te werken met partijen op het gebied van de zorg, jeugdhulp, onderwijs, wonen, welzijn, werk en inkomen.’³⁰

3.5. Algemene Wet bijzondere ziektekosten (AWBZ)

Vanaf 1 januari 2015 vergoedt de AWBZ alleen de zwaarste, langdurige zorg. De gemeente regelt dan lichtere vormen van zorg via de Wmo. Er komt nieuwe wetgeving om zorg die naar de zorgverzekeraar gaat, te regelen. In 2014 verandert er nog niets, maar vanaf 2015 worden de gemeenten deels verantwoordelijk voor wat nu AWBZ is. Gemeenten zullen zo veel mogelijk maatwerk bieden. Ze kijken dan naar de behoefte en eigen mogelijkheden van de aanvrager. De AWBZ is vanaf 2015 alleen voor mensen die echt niet langer thuis kunnen wonen. Dat betekent dat de zorgvrager zo lang mogelijk thuis ondersteuning krijgt.

Hulp of ondersteuning vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) kan de ouder aanvragen bij het Wmo-loket van zijn gemeente. De gemeente bekijkt samen met de ouder of het kind ondersteuning nodig heeft en in welke vorm.

3.6. Overige wettelijke voorschriften die onderdeel uitmaken van het juridisch kader

Bij een beschrijving van de voor samenwerking relevante wettelijke bepalingen mag een aantal wettelijke bepalingen niet ontbreken. Het gaat om bepalingen uit de onderwijswetten die overleg over onderwijsachterstanden voorschrijven, de Wet bescherming persoonsgegevens, de Leerplichtwet en de Wet gelijke behandeling handicap en chronisch ziekte.

Onderwijsachterstandenbeleid

Afdeling 10 van de WPO (art. 165 tot en met art. 168a) gaat over onderwijsachterstandenbeleid. Hoewel het daar voorgeschreven overleg tussen bevoegde gezagen van de scholen en de gemeente niet voortkomt uit de zorgplicht die voortvloeit uit de Wet passend onderwijs vormt het toch een onderdeel van de betrekkingen die het onderwijs onderhoudt met de lokale overheid.

³⁰ Kamerstukken II, 2013/14, 33 841, nr. 3, p. 21 en 22.

Wet bescherming persoonsgegevens en leerlingendossier

Basisscholen houden van elke leerling een leerlingdossier bij. Daarin staan gegevens voor inschrijving en uitschrijving, over afwezigheid, adresgegevens en gegevens die nodig zijn om het leerlinggewicht vast te stellen. De school mag gegevens bewaren over de ondersteuningsbehoefte van een leerling,

gegevens over de gezondheid die nodig zijn voor speciale begeleiding of voorzieningen en gegevens over de vorderingen en de resultaten van een leerling.

De basisschool is verplicht ouders en verzorgers te informeren over welke informatie wordt gebruikt, met welk doel en op welke wijze.³¹ De omstandigheid dat gegevens van leerlingen kunnen worden verstrekt aan derden maakt dat ouders ter zake rechten hebben, met name het recht op inzage en het correctierecht. Soms is de school *verplicht* om gegevens aan bepaalde professionals te geven. Bijvoorbeeld bij: de aanvraag van leerlinggebonden financiering (rugzakje), de overgang naar een andere school, bijvoorbeeld het voortgezet onderwijs (vo) of het speciaal basisonderwijs (sbo), bij inzage door de Inspectie van het Onderwijs, bij vermoedens van kindermishandeling of in noodsituaties. In alle andere gevallen moet de ouder eerst toestemming geven voordat derden de gegevens van zijn kind mogen inzien.

Bij scholen is de bescherming van persoonsgegevens expliciet geregeld. Voor wat betreft de samenwerkingsverbanden voorziet de Wet passend onderwijs in artikel 18, lid 13 WPO in de volgende bepaling :

‘Het samenwerkingsverband is bevoegd zonder toestemming van degene die het betreft persoonsgegevens betreffende iemands gezondheid als bedoeld in artikel 16 van de Wet bescherming persoonsgegevens te verwerken met betrekking tot leerlingen, voor zover dit noodzakelijk is voor de uitoefening van de taken, bedoeld in het zesde lid, onderdelen b tot en met d. *Het samenwerkingsverband verstrekt de gegevens, bedoeld in de eerste volzin, niet aan derden*, met uitzondering van het bevoegd gezag van de school waar de desbetreffende leerling is aangemeld of ingeschreven. Het samenwerkingsverband bewaart de gegevens op een plaats die uitsluitend toegankelijk is voor het samenwerkingsverband en de deskundigen, bedoeld in het elfde lid. Het samenwerkingsverband bewaart de gegevens tot drie jaar na afloop van: a. de beoordeling van de toelaatbaarheid van de leerling tot het onderwijs aan een speciale school voor basisonderwijs in het samenwerkingsverband of tot het speciaal onderwijs, b. de advisering over de ondersteuningsbehoefte van de leerling aan het bevoegd gezag van de school waar de leerling is aangemeld of ingeschreven, of c. de toewijzing van ondersteuningsmiddelen of ondersteuningsvoorzieningen aan de school, voor zover het voor die toewijzing nodig was gegevens van de leerling als bedoeld in de eerste volzin te verwerken.’

Wat betreft (de bescherming van) de gegevens die de gemeente verzamelt bestaat nog enige scepsis. Zo liet Tomesen van het College bescherming persoonsgegevens (CBP) zich over de kwestie tijdens het overleg met deskundigen in de Eerste Kamer als volgt uit: ‘Over de hele kolom van de Jeugdwet, met al zijn facetten, komen straks gevoelige gegevens bij de gemeenten te liggen: over gezondheid, over onderwijs, over relaties van kinderen met ouders en met gezinsleden, over die ouders en die gezinsleden zelf. Al die gegevens komen heel kort gezegd op één hoop te liggen: één gezin, één plan.

³¹ Zie de artikelen 33 en 34 van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

Het gevaar dat daarmee vanuit het zicht van de Wet bescherming persoonsgegevens dreigt, vanuit ons zicht, is bovenmatigheid, namelijk dat er veel meer gegevens worden verwerkt dan nodig is.³²

Leerplichtwet

Vanuit de gedachte dat alle kinderen een plek verdienen in het onderwijs is in de afgelopen jaren beleid ingezet om de thuiszittersproblematiek terug te dringen. De MvT bij het Wetsvoorstel passend onderwijs gaat in op de genomen maatregelen: de verzuimmelding door scholen is verbeterd, leerplichtambtenaren registreren het aantal thuiszitters en is er een betere samenwerking gestimuleerd tussen betrokken partners zoals de scholen, de gemeente en de zorg om thuiszitters weer terug te begeleiden naar het onderwijs. Omdat hiermee op langere termijn onvoldoende is geborgd dat er geen kinderen meer zullen thuiszitten, is een belangrijk doel van een nieuw wettelijk systeem een zo passend mogelijk onderwijsprogramma voor alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben in het onderwijs.³³ Ook na de invoering van de Wet passend onderwijs per 1 augustus 2014 zal overleg en samenwerking tussen onderwijsinstellingen, het samenwerkingsverband en (de leerplichtafdeling van) de gemeente geboden zijn.

Wgbh/cz

De Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (WGBH/CZ) is ongeacht de afspraken die over de uitvoering van de zorgplicht binnen een samenwerkingsverband worden gemaakt, voor individuele schoolbesturen in alle sectoren van kracht. Artikel 2 van deze wet bepaalt dat individuele schoolbesturen ertoe verplicht zijn doeltreffende aanpassingen te verrichten voor een leerling met een beperking (zoals bedoeld in de WGBH/CZ), tenzij deze een onevenredige belasting voor de school vormen. De WGBH/CZ is volgens het College voor de Rechten van de Mens (tot 2 oktober 2012 Commissie Gelijke Behandeling, CGB) niet van toepassing op de toelating tot en deelname aan het (v)so.

Het middelbaar beroepsonderwijs neemt binnen passend onderwijs een aparte positie in. Het mbo kent geen speciaal onderwijs. Voor het mbo ligt de zorgplicht verankerd in de WGBH/CZ (art. 2 en art. 6 WGBH/CZ).

³² Kamerstukken I, 2013/14, 33 684, G, p. 10. (Verslag van een gesprek met deskundigen, vastgelegd 10 februari 2014).

³³ Kamerstukken II, 2011/12, 33 106, nr. 3, p. 10.

4. Wettelijke bepalingen die overleg tussen onderwijs en zorg regelen

Afstemming met andere sectoren is een belangrijke doelstelling van de Wet passend onderwijs. De MvT zegt daar het volgende over:

‘De inzet van ondersteuning in het onderwijs moet beter worden afgestemd op de inzet vanuit andere sectoren in het jeugddomein, zoals de jeugdzorg, de Wmo-zorg en de arbeidsmarkt. Meer integraliteit van de zorg voor het kind en het gezin is nodig. Zowel de voorzieningen moeten op elkaar aansluiten, als ook de ondersteuning die het individu in de verschillende sectoren ontvangt, moeten op elkaar zijn afgestemd. Een voorbeeld van een goede afstemming tussen professionals van verschillende sectoren rondom een leerling die vanuit meerdere sectoren ondersteuning nodig heeft, is het zorgadviesteam (zat). Hierin kunnen bijvoorbeeld het onderwijs, de gemeente (leerplicht en GGD), de geestelijke gezondheidszorg en de jeugdzorg deelnemen.’³⁴

‘Ook werkt het samenwerkingsverband samen met de gemeente, door een gezamenlijk overleg te voeren dat er op is gericht overeenstemming te bereiken, om de ondersteuning af te stemmen op de jeugdzorg en de andere vormen van zorg die door de gemeente worden gerealiseerd.’³⁵

Aan de kant van de gemeenten is deze samenwerking verwoord in de MvT bij de Jeugdwet:

‘Dit wetsvoorstel en het wetsvoorstel passend onderwijs bevatten complementaire bepalingen over samenwerking. In beide wetsvoorstellen wordt bepaald dat gemeenten en samenwerkingsverbanden van schoolbesturen een plan dienen te maken waarin wordt beschreven hoe de jeugdhulp en het passend onderwijs worden ingericht. Beide partijen hebben de verplichting om deze plannen in op overeenstemming gericht overleg met elkaar te bespreken. Daarnaast hebben zowel gemeenten als schoolbesturen de verantwoordelijkheid om de individuele ondersteuning aan een kind of gezin af te stemmen met andere voorzieningen op het gebied van zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning en werk en inkomen. Gemeenten hebben daarnaast de algemene verantwoordelijkheid het pedagogisch klimaat in gezinnen, wijken, buurten en kinderopvang te versterken.

Voor het schoolsucces van jongeren in het mbo die extra ondersteuning nodig hebben, is bovendien de samenwerking van jeugdhulpaanbieders met de regionale mbo-instellingen van groot belang. In het mbo studeren immers veel 16- en 17-jarigen voor wie de jeugdhulp een belangrijke factor is. Deze samenwerking is niet uitdrukkelijk wettelijk geregeld, maar hangt samen met de afzonderlijke verantwoordelijkheden van jeugdhulpaanbieders enerzijds en de verantwoordelijkheden van mbo-instellingen in het kader van passend onderwijs anderzijds. Deze samenwerking is van groot belang voor een goede samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Na het vmbo moeten ook de mbo-instellingen de jongeren die bij hun

³⁴ Kamerstukken II, 2011/12, 33 106, nr. 3, p. 11.

³⁵ Kamerstukken II, 2011/12, 33 106, nr. 3, p. 11.

schoolloopbaan ondersteuning nodig hebben, deze ondersteuning daadwerkelijk bieden. Zij zijn verplicht daarover afspraken te maken met de betrokkenen en hun ouders. Voor de uitvoering van deze afspraken is veelal samenwerking met (gespecialiseerde) hulpverlening nodig. Het is daarom belangrijk dat jeugdhulpaanbieders en mbo-instellingen elkaar weten te vinden, bekend zijn met elkaars werkwijze en daadwerkelijk samenwerken bij de ondersteuning van individuele jongeren bij het volgen van hun beroepsopleiding. Vanwege de schaalgrootte van sommige gemeenten in een regio en de schaalgrootte van mbo-instellingen is het daarbij wenselijk dat gemeenten zoveel als mogelijk gecoördineerd en gezamenlijk afspraken hierover maken met de mbo-instelling in de regio. In regio's waar twee mbo-instellingen actief zijn, is het bovendien gewenst (om dubbelingen te voorkomen) dat deze instellingen in samenspraak met de jeugdhulpaanbieders en met het samenwerkingsverband vo in die regio, hun ondersteuningsaanbod op elkaar afstemmen.³⁶

De operationalisering van het streven naar samenwerking is vertaald in verschillende wetsartikelen in de sectorale onderwijswetten. In de Jeugdwet zijn aan deze doelstelling eveneens enkele artikelen gewijd. Zowel de relevante bepalingen uit de Wet passend onderwijs als die uit de Jeugdwet worden in dit hoofdstuk behandeld.

4.1. Overlegbepalingen in de WPO ten gevolge van de Wet passend onderwijs

In het basisonderwijs gaat het om leerlingen die in de huidige situatie basisonderwijs volgen met ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband weer samen naar school (wsns), leerlingen die onderwijs volgen op een speciale school voor basisonderwijs of op een basisschool met leerlinggebonden financiering of op een school voor speciaal onderwijs.³⁷

Overleg kan op verschillende niveaus plaatsvinden (bijvoorbeeld overleg tussen bevoegd gezag van de school en zorginstanties, overleg tussen swv en gemeente; overleg tussen swv en ouders). De verschillende overlegsituaties komen in de volgende artikelsgewijze bespreking aan de orde.

Artikel 8 van de WPO (Uitgangspunten en doelstelling onderwijs) wordt gewijzigd door de Wet passend onderwijs:

1. 1. In het vierde en nieuwe zevende lid wordt 'leerlingen die extra zorg behoeven' vervangen door: 'leerlingen die extra ondersteuning behoeven'.
2. In het vierde lid (waar nu nog staat: 'Ten aanzien van leerlingen die extra zorg behoeven, is het onderwijs gericht op individuele begeleiding die is afgestemd op de behoeften van de leerling'; ML) wordt de volgende volzin toegevoegd: *Zo nodig treedt het bevoegd gezag daarbij in overleg met:*
 - a. een stichting als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de jeugdzorg,
 - b. een instantie die jeugdgezondheidszorg uitvoert als bedoeld in artikel 5 van de Wet publieke gezondheid,

³⁶ Kamerstukken II, 2011/12, 33 106, nr. 3, p. 23.

³⁷ Kamerstukken II, 2011/12, 33 106, nr. 3, p. 14.

- c. een instantie die maatschappelijke ondersteuning biedt als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, 2°, van de Wet maatschappelijke ondersteuning,
- d. een zorgaanbieder als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder j, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten of
- e. een zorgaanbieder die geneeskundige geestelijke gezondheidszorg levert welke behoort tot de prestaties omschreven bij of krachtens de Zorgverzekeringswet.
- f. Deze verandering betekent dat het *bevoegd gezag zo nodig* overleg moet plegen *op casusniveau*.

Artikel 18 lid 8 WPO gaat over de zaken die het ondersteuningsplan moet omvatten.

Artikel 18 a, lid 9 WPO luidt als gevolg van wijziging door de Wet passend onderwijs als volgt:

‘Het ondersteuningsplan wordt niet vastgesteld voordat over een concept van het plan op overeenstemming gericht overleg (OOGO, ML) heeft plaatsgevonden met *burgemeester en wethouders van de desbetreffende gemeente of gemeenten* en overleg heeft plaatsgevonden met het samenwerkingsverband, bedoeld in artikel 17a, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs, waarvan het gebied geheel of gedeeltelijk samenvalt met het gebied van het samenwerkingsverband. Het overleg met burgemeester en wethouders vindt plaats overeenkomstig een procedure, vastgesteld door het samenwerkingsverband en burgemeester en wethouders van die gemeente of gemeenten. De procedure bevat een voorziening voor het beslechten van geschillen.’

Het overleg met het swv vo is niet nader ingevuld, terwijl het overleg met de gemeente volgens een bepaalde procedure moet verlopen. Artikel 18a, lid 9 WPO houdt in dat het samenwerkingsverband er met de gemeente (het college van B en W) moet uitkomen wat het ondersteuningsplan betreft. De daarvoor geldende procedure moet worden vastgesteld door het samenwerkingsverband en het college van B en W; de procedure bevat een voorziening voor het beslechten van geschillen over het ondersteuningsplan (laatste zin art. 18a lid 9 WPO). VNG en sectorraden hebben modellen ontwikkeld voor OOGO. Het samenwerkingsverband heeft tot 1 mei 2014 de tijd voor het vaststellen van het ondersteuningsplan.

Artikel 40, tweede tot en met zesde lid, WPO (over Toelating en verwijdering van leerlingen) wordt vervangen door:

‘2. De aanmelding van kinderen voor toelating geschiedt schriftelijk en kan worden gedaan vanaf de dag waarop het kind de leeftijd van 3 jaar bereikt. De ouders doen de aanmelding zo mogelijk ten minste 10 weken voor de datum waarop toelating wordt gevraagd en geven bij de aanmelding aan bij welke school of scholen eveneens om toelating is verzocht.

3. Het bevoegd gezag beoordeelt of de aanmelding een kind betreft dat extra ondersteuning behoeft. *Hiertoe kan het bevoegd gezag de ouders verzoeken gegevens te overleggen betreffende stoornissen of handicaps van het kind of beperkingen in de onderwijsparticipatie.* Onder extra ondersteuning wordt niet verstaan ondersteuning ter bevordering van de beheersing van de Nederlandse taal met het oog op het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden.

4. Indien de toelating van een leerling die extra ondersteuning behoeft, wordt geweigerd, vindt de weigering niet plaats dan nadat het bevoegd gezag er, en met inachtneming van de ondersteuningsbehoefte van de leerling en de schoolondersteuningsprofielen van de betrokken scholen, voor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Onder

andere school kan ook worden verstaan een school voor speciaal basisonderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs.

5. Het derde en vierde lid zijn niet van toepassing: a. indien op de school waar de leerling is aangemeld geen plaatsruimte beschikbaar is, of b. indien het bevoegd gezag de ouders bij de aanmelding verzoekt te verklaren dat zij de grondslag van het onderwijs op de school zullen respecteren dan wel te verklaren dat zij de grondslag van het onderwijs op de school zullen onderschrijven, en de ouders dit weigeren te verklaren.

6. Het bevoegd gezag neemt de beslissing over toelating van een leerling zo spoedig mogelijk doch uiterlijk 6 weken na ontvangst van de aanmelding. Indien de beslissing, bedoeld in de vorige volzin, niet binnen 6 weken kan worden gegeven, deelt het bevoegd gezag dit aan de ouders mede en noemt het daarbij een zo kort mogelijke termijn waarbinnen de beslissing wel tegemoet kan worden gezien, welke termijn ten hoogste 4 weken bedraagt.'

Artikel 40 WPO voorziet dus in een overlegsituatie met de ouder, namelijk ter zake van het overleggen van gegevens én in een overlegsituatie met een andere school, te weten de school die - gegeven de ondersteuningsbehoefte van de leerling en het betreffende schoolondersteuningsprofiel – de leerling inschrijft.

Artikel 40a WPO (Ontwikkelingsperspectief) komt als volgt te luiden:

1. Voor een leerling die extra ondersteuning behoeft, stelt het bevoegd gezag *nadat op overeenstemming gericht overleg is gevoerd met de ouders* een ontwikkelingsperspectief vast.
2. Het ontwikkelingsperspectief wordt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen zes weken na de inschrijving van de leerling vastgesteld. Indien het betreft een inschrijving op grond van artikel 40, zevende lid, wordt het ontwikkelingsperspectief uiterlijk binnen zes weken na de definitieve plaatsing van de leerling vastgesteld.
3. Het ontwikkelingsperspectief wordt ten minste één keer per schooljaar met de ouders geëvalueerd.
4. *Nadat op overeenstemming gericht overleg is gevoerd met de ouders* kan het bevoegd gezag het ontwikkelingsperspectief bijstellen.

Ouders hoeven geen handtekening te zetten onder het ontwikkelingsperspectief zoals dat is opgesteld door de school. Met de ouders vindt periodiek overleg plaats over de vorderingen en de begeleiding.³⁸

Een rol voor de ouders is eveneens beschreven in de artikelen **40c WPO** (over schorsing), **artikel 43 WPO** (Tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering).

³⁸ Kamerstukken II, 2011/12, 33 106, nr. 3, p. 19.

4.2. Overlegbepalingen in de WEC ten gevolge van de Wet passend onderwijs

Artikel 11 WEC wordt gewijzigd als volgt:

1. Na de eerste volzin van het eerste lid wordt ingevoegd: Zo nodig treedt *het bevoegd gezag* daarbij in *overleg* met: a. een stichting als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de jeugdzorg, b. een instantie die jeugdgezondheidszorg uitvoert als bedoeld in artikel 5 van de Wet publieke gezondheid, c. een instantie die maatschappelijke ondersteuning biedt als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, 2°, van de Wet maatschappelijke ondersteuning, d. een zorgaanbieder als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder j, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten of e. een zorgaanbieder die geneeskundige geestelijke gezondheidszorg levert welke behoort tot de prestaties omschreven bij of krachtens de Zorgverzekeringswet.

Artikel 40 WEC wordt ingrijpend veranderd en krijgt veel nieuwe leden. Uitsluitend ter illustratie van de nieuwe relaties tussen betrokken actoren worden hier de leden 3, 4 en 5 weergegeven:

3. De *aanmelding van kinderen* voor toelating geschiedt schriftelijk en kan worden gedaan vanaf de dag waarop het kind de leeftijd van 3 jaar bereikt. Indien het betreft een kind als bedoeld in artikel 2, tweede lid onder a of b, kan de *aanmelding* worden gedaan vanaf de dag waarop het kind de leeftijd van 2 jaar bereikt. De *ouders* doen de *aanmelding* zo mogelijk ten minste 10 weken voor de datum waarop toelating wordt gevraagd en geven bij de *aanmelding* aan bij welke school of scholen eveneens om toelating is verzocht.

4. Het *bevoegd gezag beoordeelt* of de *aanmelding* een kind betreft dat extra ondersteuning behoeft. *Hiertoe kan het bevoegd gezag de ouders verzoeken gegevens te overleggen betreffende stoornissen of handicaps van het kind of beperkingen in de onderwijsparticipatie.* Onder extra ondersteuning wordt niet verstaan ondersteuning ter bevordering van de beheersing van de Nederlandse taal met het oog op het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden.

5. Indien de toelating van een leerling die extra ondersteuning behoeft, wordt geweigerd, vindt de weigering niet plaats dan nadat *het bevoegd gezag er, na overleg met de ouders en met inachtneming van de ondersteuningsbehoefte van de leerling en de schoolondersteuningsprofielen van de betrokken scholen, voor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten.* Onder andere school kan ook worden verstaan een basisschool, een speciale school voor basisonderwijs, een school voor voortgezet onderwijs of een instelling als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Leerplichtwet 1969.

Vanwege de speciale positie van de ouders is het nieuwe artikel **41a lid 1 WEC** vermeldenswaard omdat in dit specifieke geval het bevoegd gezag OOGO moet voeren:

‘Voor een leerling voor wie speciaal onderwijs dan wel voortgezet speciaal onderwijs wordt verzorgd, stelt het betreffende *bevoegd gezag* een ontwikkelingsperspectief vast na advies van de commissie voor de begeleiding dan wel de commissie van onderzoek en nadat *op overeenstemming gericht overleg is gevoerd met de ouders dan wel, indien de leerling meerderjarig en handelingsbekwaam is, met de leerling.*’ Een dergelijk voorgeschreven overleg treffen we ook aan in artikel 41a lid 4 WEC over bijstelling van het ontwikkelingsperspectief.³⁹

³⁹ Niet voor alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben behoeft een ontwikkelingsperspectief te worden opgesteld. Het gaat alleen om leerlingen die een afwijkend onderwijsprogramma volgen in het

Deze bepaling correspondeert met het hiervoor behandelde artikel 40a WPO. Laatstgenoemd artikel heeft betrekking op het aanbod van onderwijsondersteuning op een reguliere of een speciale school voor basisonderwijs of een school voor speciaal onderwijs.

4.3. Overlegbepalingen in de WVO ten gevolge van de Wet passend onderwijs

In het voortgezet onderwijs gaat het om leerlingen die in het 'oude' stelsel onderwijs volgen met ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband vo, leerlingen die met leerwegondersteuning één van de leerwegen van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs volgen, leerlingen die praktijkonderwijs volgen, leerlingen die op een school voor vso onderwijs volgen of leerlingen die op een school voor voortgezet onderwijs onderwijs volgen met leerlinggebonden financiering.⁴⁰

In **artikel 17a, lid 9 WVO** treffen we een soortgelijke bepaling aan als in artikel 18a, lid 9 WPO: 'Het ondersteuningsplan wordt niet vastgesteld voordat over een concept van het plan op overeenstemming gericht overleg heeft plaatsgevonden met *burgemeester en wethouders van de desbetreffende gemeente of gemeenten en overleg heeft plaatsgevonden met het samenwerkingsverband, bedoeld in artikel 18a, tweede lid, van de Wet op het primair onderwijs*, waarvan het gebied geheel of gedeeltelijk samenvalt met het gebied van het samenwerkingsverband. Het overleg met burgemeester en wethouders vindt plaats overeenkomstig een procedure, vastgesteld door het samenwerkingsverband en burgemeester en wethouders van die gemeente of gemeenten. De procedure bevat een voorziening voor het beslechten van geschillen.

Artikel 17b WVO gaat over begeleiding van leerlingen die extra ondersteuning behoeven en bepaalt te dien aanzien:

' 1. Ten aanzien van leerlingen die extra ondersteuning behoeven, is het onderwijs gericht op *individuele begeleiding* die is afgestemd op de behoeften van de leerling. *Zo nodig treedt het bevoegd gezag daarbij in overleg met* :a. een stichting als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de jeugdzorg,b. een instantie die jeugdgezondheidszorg uitvoert als bedoeld in artikel 5 van de Wet publieke gezondheid, c. een instantie die maatschappelijke ondersteuning biedt als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, 2°, van de Wet maatschappelijke ondersteuning,d. een zorgaanbieder als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder j, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten of e. een zorgaanbieder die geneeskundige geestelijke gezondheidszorg levert welke behoort tot de prestaties omschreven bij of krachtens de Zorgverzekeringswet.

regulier basisonderwijs of regulier voortgezet onderwijs, om leerlingen die praktijkonderwijs volgen en om leerlingen die (voortgezet) speciaal onderwijs volgen. Zie Kamerstukken II 2011/12, 33 106, nr. 3 p. 76.

⁴⁰ Kamerstukken II 2011/12, 33 106, nr. 3, p. 14. De MvT voegt hieraan toe dat dit betekent dat de zorgplicht niet van toepassing is op leerlingen die bijvoorbeeld alleen een taalachterstand hebben en extra ondersteuning nodig hebben om die achterstand in te lopen. Voor de bestrijding van achterstanden zijn middelen beschikbaar bij de scholen en bij de gemeenten.

Dit artikel correspondeert met artikel 8, lid 4 WPO. In de WVO is eveneens een corresponderend artikel over schorsing opgenomen (**art. 40a WVO**), over het ontwikkelingsperspectief (**art. 41a WVO**) en over de Tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering (**art. 44 WVO**).

Alvorens in paragraaf 4.5 in te gaan op de relevante wettelijke bepalingen voor de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB), worden de relevante bepalingen in de Jeugdwet beschreven.

4.4. Jeugdwet: relevante bepalingen

De verantwoordelijkheid van de gemeente wordt in de Jeugdwet vormgegeven als een zorgplicht: de jeugdhulpplicht. De gemeente is verantwoordelijk voor een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod van de verschillende vormen van jeugdhulp en van gecertificeerde instellingen (voor jeugdbescherming en jeugdreclassering) en zorgt dat ieder kind die een vorm van hulp nodig heeft die ook daadwerkelijk krijgt. De gemeente werkt volgens een periodiek vast te stellen plan dat voorligt in het op overeenstemming gericht overleg met de betrokken samenwerkingsverbanden in het primair en voortgezet onderwijs. In het navolgende zijn de specifiek voor overleg of samenwerking relevante onderdelen van de artikelen in de Jeugdwet cursief gemaakt. Ook worden artikelen uit de Jeugdwet vermeld waarin sprake is van bevoegdheden (meldingsbevoegdheid in art. 7.1.1.2) van of afstemming met het onderwijs. Bij het persoonsgebonden budget (art. 8.1.1) zijn de jeugdige en diens ouders naast de gemeente de relevante actoren.

Artikel 2.2

1. De gemeenteraad stelt telkens periodiek een plan vast dat richting geeft aan de door de gemeenteraad en het college te nemen beslissingen betreffende preventie en jeugdhulp, de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.
2. Het plan bevat de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren beleid betreffende preventie, jeugdhulp, de uitvoering van de kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering en geeft daarbij in ieder geval aan: a. wat de gemeentelijke visie en doelstellingen zijn van dit beleid; b. hoe dit beleid zal worden uitgevoerd in samenhang met de verantwoordelijkheid van het college inzake het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling en welke acties in de door het plan bestreken periode zullen worden ondernomen; c. welke resultaten de gemeente in de door het plan bestreken periode wenst te behalen, hoe gemeten zal worden of deze resultaten zijn behaald en welke outcomecriteria gehanteerd worden ten aanzien van jeugdhulp-aanbieders en gecertificeerde instellingen; d. hoe het college uitvoering zal geven aan artikel 2.7, tweede lid, en hoe wordt gewaarborgd dat de jeugdhulpaanbieder voldoet aan de eisen inzake de verantwoordelijkheidstoedeling, gesteld bij of krachtens artikel 4.1.1, tweede lid, juncto 4.1.5, eerste lid, en e. op welke wijze de gemeenteraad en het college zich hebben vergewist van de behoeften van kleine doelgroepen.
3. *Het plan wordt, voor zover het de afstemming van en effectieve samenwerking met het onderwijs betreft, niet vastgesteld dan nadat over een concept van het plan op overeenstemming gericht overleg heeft plaatsgevonden met het samenwerkingsverband, bedoeld in artikel 18a van de Wet op het primair onderwijs en het samenwerkingsverband, bedoeld in artikel 17a van de Wet op het voortgezet onderwijs. Het overleg met deze samenwerkingsverbanden vindt plaats overeenkomstig*

een procedure, vastgesteld door het samenwerkingsverband en het college van de gemeente of gemeenten. De procedure bevat een voorziening voor het beslechten van geschillen.

Artikel 2.7

1. Het college treedt bij het treffen van een individuele voorziening zo nodig in overleg met het bevoegd gezag van een school als bedoeld in artikel 1 van de Wet op het primair onderwijs, artikel 1 van de Wet op het voortgezet onderwijs, artikel 1 van de Wet op de expertisecentra of van een instelling als bedoeld in artikel 1.1.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs, waar de jeugdige schoolgaand is.

Artikel 2.9

De gemeenteraad stelt bij verordening en met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens deze wet in ieder geval regels:

- a. over de door het college te verlenen individuele voorzieningen en overige voorzieningen, met betrekking tot de voorwaarden voor toekenning en de wijze van beoordeling van, en de afwegingsfactoren bij een individuele voorziening;
- b. over de wijze waarop de toegang tot en de toekenning van een individuele voorziening wordt afgestemd met andere voorzieningen op het gebied van zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, werk en inkomen;*
- c. de wijze waarop de hoogte van een persoonsgebonden budget als bedoeld in artikel 8.1.1 wordt vastgesteld, en
- d. voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een individuele voorziening of een persoonsgebonden budget, alsmede van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet.

Artikel 7.1.1.2

1. Meldingsbevoegde is een functionaris die werkzaam is voor een instantie die:
 - a. behoort tot een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen categorie van instanties die werkzaam is in een of meer van de domeinen jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg, gezondheidszorg, *onderwijs*, maatschappelijke ondersteuning, werk en inkomen, of politie en justitie,
 - b. afspraken als bedoeld in artikel 7.1.3.1 heeft gemaakt met het college, en
 - c. de functionaris als zodanig heeft aangewezen.
2. Meldingsbevoegde is voorts een functionaris die niet werkzaam is voor een instantie en die:
 - a. behoort tot een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen categorie van functionarissen die werkzaam is in een of meer van de in het eerste lid, onderdeel a, genoemde domeinen, en
 - b. afspraken als bedoeld in artikel 7.1.3.1 heeft gemaakt met het college.

Artikel 7.1.4.1

Een meldingsbevoegde kan zonder toestemming van de jeugdige of zijn wettelijk vertegenwoordiger en zo nodig met doorbreking van de op grond van zijn ambt of beroep geldende plicht tot geheimhouding, een jeugdige melden aan de verwijsexindex indien hij een redelijk vermoeden heeft dat de jeugdige door een of meer van de hierna genoemde risico's in de noodzakelijke condities voor een gezonde en veilige ontwikkeling naar volwassenheid daadwerkelijk wordt bedreigd:

- a. de jeugdige staat bloot aan geestelijk, lichamelijk of seksueel geweld, enige andere vernederende behandeling, of verwaarlozing;

- b. de jeugdige heeft meer of andere dan bij zijn leeftijd normaliter voorkomende psychische problemen, waaronder verslaving aan alcohol, drugs of kansspelen;
- c. de jeugdige heeft meer dan bij zijn leeftijd normaliter voorkomende ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen;
- d. de jeugdige is minderjarig en moeder of zwanger;
- e. *de jeugdige verzuimt veelvuldig van school of andere onderwijsinstelling, dan wel verlaat die voortijdig of dreigt die voortijdig te verlaten;*
- f. de jeugdige is niet gemotiveerd om door legale arbeid in zijn levensonderhoud te voorzien;
- g. de jeugdige heeft meer of andere dan bij zijn leeftijd normaliter voorkomende financiële problemen;
- h. de jeugdige heeft geen vaste woon- of verblijfplaats;
- i. de jeugdige is een gevaar voor anderen door lichamelijk of geestelijk geweld of ander intimiderend gedrag;
- j. de jeugdige laat zich in met activiteiten die strafbaar zijn gesteld;
- k. de ouders of andere verzorgers van de jeugdige schieten ernstig tekort in de verzorging of opvoeding van de jeugdige, of
- l. de jeugdige staat bloot aan risico's die in bepaalde etnische groepen onevenredig vaak voorkomen.

Artikel 8.1.1 (persoonsgebonden budget)

1. Indien de jeugdige of zijn ouders dit wensen, verstrekt het college hun een persoonsgebonden budget dat hen in staat stelt de jeugdhulp die tot de individuele voorziening behoort van derden te betrekken.
2. Het eerste lid geldt niet voor:
 - a. een minderjarige die een kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering heeft gekregen, of
 - b. een jeugdige die is opgenomen in een gesloten accommodatie met een machtiging op grond van hoofdstuk 6.
3. Een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, indien:
 - a. de jeugdige of zijn ouders naar het oordeel van het college op eigen kracht voldoende in staat zijn tot een redelijke waardering van de belangen ter zake dan wel met hulp uit hun sociale netwerk dan wel van een curator, bewindvoerder, mentor of gemachtigde, in staat zijn de aan een persoonsgebonden budget verbonden taken op verantwoorde wijze uit te voeren;
 - b. de jeugdige of zijn ouders zich gemotiveerd op het standpunt stellen dat zij de individuele voorziening die wordt geleverd door een aanbieder, niet passend achten; en
 - c. naar het oordeel van het college is gewaarborgd dat de jeugdhulp die tot de individuele voorziening behoort en die de jeugdige of zijn ouders van het budget willen betrekken, van goede kwaliteit is.
4. Bij verordening kan worden bepaald onder welke voorwaarden de persoon aan wie een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, de jeugdhulp kan betrekken van een persoon die behoort tot het [zijn] sociale netwerk.
5. Het college kan een persoonsgebonden budget weigeren:
 - a. voor zover de kosten van het betrekken van de jeugdhulp van derden hoger zijn dan de kosten van de individuele voorziening, of
 - b. indien het college eerder toepassing heeft gegeven aan artikel 8.1.1c, eerste lid, onderdeel a, d of e.

Onderwijsorganisaties als de MBO-raad en PO-raad zagen graag de samenwerking met het onderwijs explicieter in het wetsvoorstel vermeld: afstemming met leerplicht en RMC, overleg met mbo-instellingen, bovenlokale samenwerking op niveau van samenwerkingsverbanden passend onderwijs en dergelijke. Volgens de MvT zijn naar aanleiding van de ontvangen commentaren de passages rond afstemming met onderwijs explicieter vermeld, met inachtneming van de gemeentelijke beleidsvrijheid.⁴¹

4.5. Middelbaar beroepsonderwijs (MBO) en WEB

Wat staat er specifiek in de WEB over jongeren die zorg behoeven?

De WEB bevat enkele bepalingen die specifiek gaan over jongeren die zorg behoeven, namelijk:

- Artikel 1.3.5, taken instellingen: hierin staat dat de instellingen zorgen voor toegankelijk onderwijs, ook als het gaat om kansarme groepen
- In artikel 2.2.5 tot en met 2.2.11 is de Leerlinggebonden financiering (lgf) voor het mbo geregeld
- Artikel 2.6b betreft de mogelijkheid dat leerlingen van een vso-school examens mogen doen op het mbo
- Artikel 7.1.4 regelt de ondersteuning bij het onderwijs aan zieke deelnemers
- Artikel 12.4.1 en 12.4.2 bevat overgangsrechtelijke bepalingen die nodig waren bij de invoering van lgf in het mbo.

Wat verandert er door de Wet passend onderwijs?

De Wet passend onderwijs (Stb. 2012, 533; inwt. 626) wijzigt de WEB in enkele opzichten:

- De paragraaf over lgf (art 2.2.5 en verder) komt te vervallen; daarvoor in de plaats komt er een nieuw artikel 2.2.5 dat gaat over de grondslag voor vermindering bekostiging vbo-groen in een aoc in verband met passend onderwijs ('als teveel verwijzing naar vso dan net zo'n korting als regulier vo')
- Aan artikel 7.4.8 'Zorgplicht regeling voor onderwijsprogramma en examens; deelnemersstatuut' wordt toegevoegd dat moet worden voorzien in het verstrekken van informatie over het ondersteuningsaanbod voor gehandicapte deelnemers.
- Aan artikel 8.1.3 'Onderwijsovereenkomst' wordt een onderdeel ingevoegd dat regelt dat in het geval van een gehandicapte deelnemer die vanwege zijn handicap extra ondersteuning nodig heeft, de rechten en plichten van de instelling en de deelnemer die daarop betrekking hebben, in de overeenkomst worden opgenomen.
- Artikel 12.4.1/2 in huidige opzet worden vervangen door nieuw artikel 12.4.1: tijdelijke verstrekking van middelen aan instellingen in verband met passend onderwijs; hierin staat dat de lgf-middelen voor het mbo worden verdeeld / versleuteld in de lumpsum (m.i.v. modernisering bekostiging) en dat er voor eventuele tussenperiode een overgangsregeling komt; website MBO Raad meldt: 'Voor de periode 1 augustus 2014 tot 1 januari 2015 verdeelt de overheid de middelen over de instellingen op basis van het gemiddelde LGF-bedrag dat de instellingen ontvingen over de studiejaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014. Vanaf het kalenderjaar 2015 verdeelt de overheid de middelen naar rato van de

⁴¹ Kamerstukken II, 2012/13, 33 684, nr. 3, p. 106.

rijksbijdrage en worden deze toegevoegd aan het gehandicaptenbudget (lumpsum) van de mbo-instellingen.'

In de MvT bij het wetsvoorstel passend onderwijs wordt over het mbo opgemerkt:

'Mbo-instellingen zijn op grond van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte verplicht voor iedere deelnemer met een beperking doeltreffende aanpassingen te verrichten, tenzij het een onevenredige belasting vormt voor de instelling. Onder deze verplichting valt ook aanpassing van opleidingen en van de wijze van examinering aan de handicap van de deelnemer.' Vervolgens wordt gesteld dat mbo-instellingen vooral de informatieverstrekking aan betreffende deelnemers op orde moeten brengen en dat ze met deze deelnemers goede afspraken moeten maken over ondersteuning/begeleiding, die worden vastgelegd in de onderwijsovereenkomst. De rechtsbescherming, zo wordt gesteld, is al afdoende geregeld in de reguliere procedurele mogelijkheden. Indien nodig kan deelnemer naar CGB (thans: College Bescherming van de Rechten van de Mens) of de rechter. De Inspectie ziet aan de hand van het Toezichtskader BVE toe of de begeleiding van en ondersteuning aan deelnemers met specifieke behoeften (waaronder deelnemers met een beperking) op orde is.

Mbo-instellingen maken dus geen onderdeel uit van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs maar worden geacht de ondersteuning / begeleiding met de betreffende deelnemers zelf te regelen. Daarvoor krijgen ze in de lumpsum ook de nodige financiële middelen.

De wijzigingen van de WEB als gevolg van de Wet passend onderwijs treden per 1 augustus 2014 in werking. Het betreffende Staatsblad waarmee de inwerkingtreding wordt geregeld, is echter nog niet verschenen.

Wat verandert er door de komst van de Jeugdwet?

De Jeugdwet legt de verantwoordelijkheid en budgetten voor preventie, jeugdhulp en jeugdbescherming/reclassering neer bij de gemeenten. De gemeente stelt daartoe een plan op en treedt daarover in overleg met de samenwerkingsverbanden onderwijs. De mbo-instellingen maken echter geen onderdeel uit van die samenwerkingsverbanden.

Als het gaat om het treffen van relevante individuele voorzieningen, treedt de gemeente zo nodig in overleg met het bevoegd gezag van een onderwijsinstelling, bijvoorbeeld het mbo (artikel 2.7 Jeugdwet). Daarbij wordt overigens de leeftijdsgrens van 18 jaar gehanteerd:

'In dit wetsvoorstel wordt een leeftijdsgrens van 18 jaar gehanteerd voor de verschillende vormen van jeugdhulp en de uitvoering van de jeugdbeschermingsmaatregelen die naar de gemeenten worden gedecentraliseerd. Na het 18e jaar vinden ondersteuning, hulp en zorg in de regel plaats uit een ander wettelijk kader, zoals Wmo, Zvw of AWBZ. Jeugdhulp kan doorlopen tot maximaal het 23ste levensjaar, voor zover deze hulp niet onder een ander wettelijk kader valt en mits voldaan wordt aan de voorwaarden. Voor gesloten jeugdzorg is de doorloop op basis van jurisprudentie beperkt tot hooguit zes maanden na het 18e jaar, omdat het toepassen van dwang op pedagogische grondslag bij meerderjarigen strijd oplevert met artikel 5 EVRM.'⁴²

⁴² Kamerstukken II, 2012–2013, 33 684, nr. 3, p. 21.

De leeftijdsgrens van 18 jaar in de jeugdzorg wordt in de praktijk genoemd als knelpunt voor een optimale afstemming tussen onderwijs en jeugdzorg wanneer het gaat om jongeren in het mbo. In 2009 stelden onderzoekers van het Verweij-Jonker instituut dat de leeftijdsgrens van 18 jaar leidt tot hulpverleningstekorten voor jeugdigen in de leeftijd van 18 tot 23 jaar.⁴³ Mbo-instellingen hebben niet alleen de opdracht jongeren een beroep te leren, ze hebben daarnaast ook de maatschappelijke opdracht om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan.

De relatie die door de gemeente wordt aangegaan met het mbo wordt door de Jeugdwet niet nader geregeld:

‘Deze samenwerking is niet uitdrukkelijk wettelijk geregeld, maar hangt samen met de afzonderlijke verantwoordelijkheden van jeugdhulpaanbieders enerzijds en de verantwoordelijkheden van mbo-instellingen in het kader van passend onderwijs anderzijds. Deze samenwerking is van groot belang voor een goede samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Na het vmbo moeten ook de mbo-instellingen de jongeren die bij hun schoolloopbaan ondersteuning nodig hebben, deze ondersteuning daadwerkelijk bieden. Zij zijn verplicht daarover afspraken te maken met de betrokkenen en hun ouders. Voor de uitvoering van deze afspraken is veelal samenwerking met (gespecialiseerde) hulpverlening nodig. Het is daarom belangrijk dat jeugdhulpaanbieders en mbo-instellingen elkaar weten te vinden, bekend zijn met elkaars werkwijze en daadwerkelijk samenwerken bij de ondersteuning van individuele jongeren bij het volgen van hun beroepsopleiding. Vanwege de schaalgrootte van sommige gemeenten in een regio en de schaalgrootte van mbo-instellingen is het daarbij wenselijk dat gemeenten zoveel als mogelijk gecoördineerd en gezamenlijk afspraken hierover maken met de mbo-instelling in de regio. In regio’s waar twee mbo-instellingen actief zijn, is het bovendien gewenst (om dubbelingen te voorkomen) dat deze instellingen in samenspraak met de jeugdhulpaanbieders en met het samenwerkingsverband vo in die regio, hun ondersteuningsaanbod op elkaar afstemmen.’⁴⁴

Kortom, het is in de Jeugdwet een bewuste keuze om de gemeenten de opdracht te geven met onder andere mbo-instellingen in overleg te treden, maar dit niet nader te regelen. Dit zou te zeer in strijd zijn met de gedachte van zoveel mogelijk beleidsvrijheid voor de gemeenten. Overigens hebben MBO Raad en PO Raad in het traject wel aangedrongen op een explicieter regeling.⁴⁵

Wat regelt de Participatiewet voor het mbo?

De Participatiewet brengt (vooralsnog) geen wijzigingen aan in de WEB. De wet ziet meer op het neerzetten van een ander, decentraal regime ten opzichte van jongeren met een handicap dan dat wordt beoogd de relatie gemeenten – mbo-instellingen (of: de opdracht van mbo-instellingen) te wijzigen. Een mogelijk probleem of mogelijke lacune bij de Participatiewet (die bestaat uit diverse wetswijzigingen) en het mbo is het volgende. Gemeenten maken zich zorgen over de groep jongeren afkomstig uit het vso en praktijkonderwijs die doorstromen naar de niveau 1 opleidingen

⁴³ M.Steketee e.a., *(Jeugd)zorg houdt niet op bij 18 jaar*, Utrecht: Verweij-Jonker Instituut 2009.

⁴⁴ Kamerstukken II, 2012–2013, 33 684, nr. 3, p. 23.

⁴⁵ De MvT bij de Jeugdwet vermeldt hierover het volgende: ‘Onderwijsorganisaties als de MBO-raad en PO-raad zien graag de samenwerking met het onderwijs explicieter in het wetsvoorstel vermeld: afstemming met leerplicht en RMC, overleg met mbo-instellingen, bovenlokale samenwerking op niveau van samenwerkingsverbanden passend onderwijs e.d. Naar aanleiding van de ontvangen commentaren zijn de passages rond afstemming met onderwijs explicieter vermeld, met inachtneming van de gemeentelijke beleidsvrijheid.’ Kamerstukken II, 2012–2013, 33 684, nr. 3, p. 106.

(toekomstige entreeopleiding). Met ingang van het komend schooljaar wordt het behalen van een diploma op mbo-niveau 1 met doorstroomrecht naar niveau 2 waarschijnlijk lastiger in verband met de (verwachte) aanscherping van de taal-/rekeneisen. Deze jongeren kunnen daardoor minder makkelijk doorstromen naar mbo-niveau 2 om daar vervolgens een startkwalificatie te behalen. Het beeld bij vso- en pro-scholen en sommige gemeenten is dat daardoor de entree-opleidingen voor deze groep jongeren minder aantrekkelijk worden, terwijl zij straks ook niet meer terecht kunnen in de Wajong /WSW-voorzieningen. Voor deze groep móet kortom werk gevonden worden. Dit is echter veeleer te kwalificeren als een beleidsmatig probleem, niet direct als een lacune in het wettelijk kader.

5. Verbinding passend onderwijs en jeugdzorg

5.1. Verschillende spelers op één veld

In de toekomst spelen de Wet op het passend onderwijs (per 1-8-2014), de Jeugdwet (per 01-01-2015) en de Participatiewet (per 01-01-2015) samen een rol in het onderwijs en de zorg voor de jeugdige. De achtergrond van deze stelselwijzigingen is, dat wat het onderwijs niet (goed) doet of niet kan doen, op het bordje van de gemeente komt. Voor de kinderen die naast onderwijsondersteuning ook jeugdzorg nodig hebben heeft de gemeente een verantwoordelijkheid. Het is echter de vraag of de samenhang zo sterk aangezet moet worden als soms wordt gesuggereerd. Passend onderwijs is ontstaan uit de onbeheersbaarheid van de indicatiestelling en het verwijsgedrag met een perverse prikkel als grondslag. De samenhang die nu is aangebracht met de stelselwijziging jeugdzorg is dus niet de belangrijkste drijfveer geweest voor de veranderingen. Naast de Jeugdwet en de Participatiewet gaat de WMO een rol spelen. Deze wet is van toepassing voor mensen vanaf 18 jaar en wordt in de toekomst uitgebreid tot verpleging en persoonlijke verzorging. De langdurige zorg, de kern van de AWBZ, gaat niet over naar de gemeente. Daar gaat het om mensen die levenslang afhankelijk zijn van zware zorg, dus vaak vanaf de geboorte in een instelling verblijven. Overigens is ook dat een groep voor wie passend onderwijs aan de orde is, want alle kinderen in Nederland hebben recht op onderwijs, ongeacht hun handicap.

Ook ten aanzien van ernstig, meervoudig gehandicapte jeugdigen en langdurig zieke kinderen (cluster 3) en jeugdigen met psychiatrische stoornissen (cluster 4) bepaalt het samenwerkingsverband wie hoeveel geld meekrijgt.⁴⁶ De wetgever doet geen uitspraak over wat onder onderwijs wordt verstaan en wat onder zorg.⁴⁷ Soms moet op school 'zorg' geleverd worden, bijvoorbeeld wanneer een verpleegkundige op school komt om een sonde te vervangen. De kosten zijn nu nog voor de AWBZ op indicatie van Jeugdzorg of CIZ. In de toekomst valt dat allemaal onder de Jeugdwet.

Ook al is nu in de wet afgebakend wat de gemeente moet doen en wat de school, in sommige plaatsen is duidelijk dat de gemeente zich steeds meer bemoeit met onderwijs. Voorbeelden zijn Amsterdam (inmiddels voormalig wethouder Hilhorst) en Rotterdam (wethouder De Jonge). Door alle transities in het sociale domein worden gemeenten steeds meer geprikkeld om een integrale aanpak te realiseren. Er is immers geen mechanisme waar meer sturing van uitgaat dan van onderwijs. Een conflicterende ontwikkeling is dat gemeenten hun afdeling onderwijs in de loop van de jaren steeds meer afgebouwd hebben. Er is nu veelal een afdeling 'sociaal domein' of een afdeling Maatschappelijke Ondersteuning (MO), waar ook de ambtenaren van onderwijs in zitten. In

⁴⁶ De beschrijving van de inhoud van cluster 3 en cluster 4 is hier beperkt weergegeven.

⁴⁷ Zie factsheet Ondersteuning en zorg in het onderwijs; Wat verandert er na invoering van passend onderwijs en decentralisatie AWBZ? op: <http://www.passendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2012/02/Factsheet-Jeugd-AWBZ.pdf>.

de Jeugdwet én in de Wet passend onderwijs is bepaald dat gemeenten en samenwerkingsverbanden van schoolbesturen een plan moeten maken waarin ze beschrijven hoe ze de jeugdhulp en het passend onderwijs willen organiseren. Beide partijen hebben de verplichting om deze plannen met elkaar te bespreken.

In de nieuwe Jeugdwet staan spiegelbepalingen ten opzichte van de sectorwetten WPO, WEC en WVO.

In de WEB is geen samenwerkingsverband voorzien, dus is er ook geen verplichting om af te stemmen met de gemeente. De verplichting bij gemeenten om voor individuele studenten onder de 18 met het roc/aoc af te stemmen is er wel op basis van art 2.7 JW De conclusie lijkt echter gerechtvaardigd dat de samenwerking in het middelbaar beroepsonderwijs niet goed is geregeld. Dat is met name voor het laagste niveau mbo (mbo-1) interessant, omdat daar de meest kwetsbare en onderwijsondersteunings- en zorgbehoefte jeugdigen zitten.

Aan de Jeugdwet, officieel geheten 'Regels over de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en ouders bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen', gaat artikel 2.1 Jeugdwet vooraf.⁴⁸ In het betreffende artikel worden scholen ook genoemd als plaats waar het gemeentelijk beleid verantwoordelijk is voor versterking van het opvoedkundig klimaat. Dat is een opvallende zinsnede omdat daarmee een rol voor de gemeente binnen de school lijkt te worden geformuleerd. Artikel 2.1 is uitermate relevant gezien de gigantische missie die daar wordt verwoord. De Wet passend onderwijs is - zeker in vergelijking met de Jeugdwet - meer waardevrij opgesteld. Het doel was beheersing van het budget, minder thuiszitters en - wel in de MvT, niet in de wet - ervoor zorgen dat 'het kind beter af' is. De oorsprong van de nieuwe Jeugdwet dateert uit de tijd van minister Rouvoet, die vond dat veel te veel kinderen te laat geholpen werden. De gedachte leefde dat je wordt 'beloond' als je problemen zo zwaar mogelijk laat worden. Visies op jeugdbeleid zijn nu veel meer: je moet er vroeg bij zijn, dus ook op school moet op tijd ingegrepen worden. Deze samenhang komt tot uitdrukking in het juridisch kader voor de actoren. Dat kader kent diverse *Spiegelbepalingen*. Zo lezen we in artikel 2.2 Jeugdwet dat de gemeente een beleidsplan maakt, waarop artikel 2.2, lid 3 Jeugdwet van toepassing is: 'Het plan wordt, voor zover het de afstemming van en effectieve samenwerking met het onderwijs betreft, niet vastgesteld dan nadat over een concept van het plan op overeenstemming gericht overleg heeft plaatsgevonden met het samenwerkingsverband, bedoeld in artikel 18a van de Wet op het primair onderwijs en het samenwerkingsverband, bedoeld in artikel

⁴⁸ Zie Kamerstukken I, 2013/14, 33 684, A. Artikel 2.1 luidt: 'Het gemeentelijke beleid inzake preventie, jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering en de uitvoering van jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering is gericht op: a. het voorkomen en de vroege signalering van en vroege interventie bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen; b. het versterken van het opvoedkundige klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen, kinderopvang en peuterspeelzalen; c. het bevorderen van de opvoedvaardigheden van de ouders, opdat zij in staat zijn hun verantwoordelijkheid te dragen voor de opvoeding en het opgroeien van jeugdigen; d. het inschakelen, herstellen en versterken van de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdige, zijn ouders en de personen die tot hun sociale omgeving behoren, waarbij voor zover mogelijk wordt uitgegaan van hun eigen inbreng; e. het bevorderen van de veiligheid van de jeugdige in de opvoedsituatie waarin hij opgroeit; f. integrale hulp aan de jeugdige en zijn ouders, indien sprake is van multiproblematiek, en g. het tot stand brengen en uitvoeren van familiegroepsplannen en het verlenen van hulp op basis van familiegroepsplannen, ter uitvoering van artikel 4.1.2 en indien sprake is van vroege signalering van opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen.'

17a van de Wet op het voortgezet onderwijs. Het overleg met deze samenwerkingsverbanden vindt plaats overeenkomstig een procedure, vastgesteld door het samenwerkingsverband en het college van de gemeente of gemeenten. De procedure bevat een voorziening voor het beslechten van geschillen.'

Er is ook sprake van spiegelbepalingen op casusniveau, zie artikel 2.7, lid 1 Jeugdwet: 'Het college treedt bij het treffen van een individuele voorziening zo nodig *in overleg met het bevoegd gezag van een school* als bedoeld in artikel 1 van de Wet op het primair onderwijs, artikel 1 van de Wet op het voortgezet onderwijs, artikel 1 van de Wet op de expertisecentra of van een instelling als bedoeld in artikel 1.1.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs, waar de jeugdige schoolgaand is.'

Ook een spiegelbepaling in artikel 2.9 Jeugdwet: 'De gemeenteraad stelt bij verordening en met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens deze wet in ieder geval regels: [...]

b. over de wijze waarop de toegang tot en de toekenning van een individuele voorziening wordt afgestemd met andere voorzieningen op het gebied van zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, werk en inkomen;

5.2. Op overeenstemming gericht overleg ⁴⁹

De Wet passend onderwijs verplicht samenwerkingsverbanden om een ondersteuningsplan op te stellen. Over het concept van het ondersteuningsplan voeren samenwerkingsverbanden op overeenstemming gericht overleg (OOGO) met de gemeente(n), omdat elkaars beleid over en weer gevolgen kan hebben. De gemeente is namelijk onder andere verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de leerplicht, het leerlingenvervoer, de onderwijshuisvesting en het achterstandenbeleid. Per 1 januari 2015 wordt de gemeente verantwoordelijk voor de zorg voor jeugd. Gemeenten moeten zowel met het samenwerkingsverband PO als VO OOGO voeren over aspecten van onderwijs, jeugdzorg en andere taken. Omgekeerd hebben samenwerkingsverbanden in hun werkgebied meestal met meerdere gemeenten te maken. Dat betekent dat gemeenten ook met elkaar zullen moeten samenwerken.

Samenwerkingsverbanden in het primair en voortgezet onderwijs maken afspraken over de manier waarop alle leerlingen in hun regio zo goed mogelijk ondersteuning krijgen. Deze afspraken leggen ze vast in het ondersteuningsplan. Samenwerkingsverbanden en gemeenten zijn verplicht om op overeenstemming gericht overleg (OOGO) te voeren over het conceptondersteuningsplan voordat het samenwerkingsverband dit plan vaststelt en naar de inspectie stuurt. De partijen zijn behoorlijk vrij om de samenwerking lokaal en regionaal naar eigen inzicht in te vullen. In een aantal regio's zijn samenwerkingsverbanden en gemeenten hier al mee gestart. Deze 'voorlopers' werken al volgens de toekomstige wetgeving om passend onderwijs en zorg voor jeugd zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen.

De volgende thema's *kunnen* (het is geen wettelijk voorschrift) in het overleg ter sprake komen:

- samenhang in de ondersteunings- en hulpstructuur voor jeugd en gezinnen, in scholen en gemeenten
- de overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs en van vmbo naar mbo
- thuiszitters

⁴⁹ Voor deze paragraaf is informatie geput uit www.passendonderwijs.nl/hoe-werkt-passend-onderwijs/inrichting-samenwerking; geraadpleegd 3 maart 2014.

- leerlingenvervoer
- onderwijshuisvesting
- aansluiting onderwijs op de arbeidsmarkt

Samenwerkingsverbanden en gemeenten spreken samen af hoe zij het overleg willen vormgeven. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de sectorraden hebben een modelprocedure voor het OOGO opgesteld. Ook hebben ze een geschillenregeling opgesteld voor als partijen geen overeenstemming kunnen bereiken over de inhoud van het ondersteuningsplan.

De PO-Raad, VO-raad en VNG hebben in nauwe afstemming met de ministeries van OCW en VWS een handreiking opgesteld om gemeenten en samenwerkingsverbanden te ondersteunen bij de invoering van passend onderwijs. De handreiking biedt inhoudelijke bouwstenen voor het voeren van het OOGO over het ondersteuningsplan. In de handreiking worden strategie, inhoud en proces onderscheiden. Er wordt uitgegaan van de huidige wetgeving, maar de handreiking anticipeert op de komende taken die richting de gemeenten komen en wordt daarom een groeidocument genoemd.

5.3. Gevolgen voor onderscheiden actoren

In het voorgaande zijn vooral de bevoegde gezagen (schoolbesturen), de samenwerkingsverbanden en de gemeenten als actoren in beeld gekomen. Vaak zijn meerdere actoren betrokken bij één kwestie in het kader van passend onderwijs. Een voorbeeld. Met de komst van passend onderwijs gaat elk samenwerkingsverband zelf de criteria vaststellen voor de toelaatbaarheid van leerlingen aan een school voor speciaal basisonderwijs (sbo) en (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) die onder het samenwerkingsverband valt. Op basis van die criteria beslist het *samenwerkingsverband* op verzoek van het bevoegd gezag van de school waar de leerling is aangemeld of ingeschreven over de toelaatbaarheid voor het sbo of het (v)so. Tegen de beslissing van het samenwerkingsverband over de al dan niet toelaatbaarheid van een leerling tot het sbo/(v)so kan bezwaar worden ingediend. Elk samenwerkingsverband is wettelijk verplicht voor deze bezwaarschriftprocedure een (bezwaar)adviescommissie te hebben. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing. Zowel *het bestuur van de school van aanmelding* als *de ouders/verzorgers van de leerling voor wie de toelaatbaarheidsverklaring geldt*, kunnen bezwaar indienen. Zij hebben immers een rechtstreeks belang bij de beslissing over de toelaatbaarheid van de leerling.

In het navolgende wordt nog kort afzonderlijk naar de positie van ouders en leraren gekeken.

Ouders

De ouders spelen binnen de nieuwe wettelijke kaders in de regel geen rol als beslissers, wel als gesprekspartners voor de schoolleiding of het schoolbestuur van de school van hun voorkeur. Ouders kunnen zich voorbereiden op een goede schoolkeuze door kennis te nemen van de schoolondersteuningsprofielen van scholen die ze overwegen. Ook de afspraken die scholen met elkaar in het samenwerkingsverband maken over basisondersteuning en de ondersteuning die buiten de schoolondersteuningsprofielen valt zijn belangrijke informatiebronnen voor ouders.

Als de school waar de ouder zijn kind aanmeldt het kind niet aanneemt, dan is die *school* (i.c. het bevoegd gezag van die school) ervoor verantwoordelijk dat er een andere school voor het kind wordt gevonden. De ouder kan uiteraard ook zelf op zoek gaan naar een nieuwe school.

Legt de ouder zich niet neer bij de beslissing van de eerste school om zijn kind niet toe te laten, dan heeft de ouder 1) de mogelijkheid een klacht in te dienen, 2) de kwestie voor te leggen bij de geschillencommissie passend onderwijs of 3) naar het College voor de Rechten van de Mens (voorheen Commissie gelijke behandeling) te stappen.

Het bespreekbaar maken van problemen en oplossingen op de gewenste school (vaak met de *schoolleiding*) blijft in de regel een zinvolle mogelijkheid. Een rechtstreeks gesprek met de leerkrachten over wensen en mogelijkheden van de betreffende leerling schept in veel gevallen duidelijkheid en begrip. Als ouder betrokkenheid tonen, informatie verzamelen, advies vragen, opkomen tegen vooroordelen en kritisch zijn over de eigen verwachtingen zijn de nuttige aanbevelingen uit de informatiegids voor ouders.⁵⁰

Als er knelpunten zijn kan de ouder die doorgeven aan de Inspectie van het onderwijs. Dit biedt niet in alle gevallen een oplossing voor de eigen situatie. De inspectie is er immers niet voor individuele klachten, maar de inspectie registreert ze wel en komt bij ernstige of meerdere signalen over één school of samenwerkingsverband in actie.

Tot slot zij vermeld dat ouders zich verkiesbaar kunnen stellen voor de medezeggenschapsraad en de ondersteuningsplanraad. Op die manier kunnen ze meepraten over schoolzaken, zoals het ondersteuningsprofiel respectievelijk zaken van het samenwerkingsverband, zoals het ondersteuningsplan.

In de Jeugdwet wordt uitgegaan van eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden (eigen kracht) van jeugdigen en hun ouders, met inzet van hun eigen netwerk.

In het Regeerakkoord 2012 is vastgelegd dat *gemeenten* geheel verantwoordelijk worden voor de activiteiten op het gebied van ondersteuning, begeleiding en verzorging. De dienstverlening van de AWBZ gaat naar de Wmo en wordt een verantwoordelijkheid van de gemeente. Voor zover de begeleiding, persoonlijke verzorging en het daarbij mogelijke kortdurende verblijf betrekking hebben op *jeugdigen en hun ouders* komt deze te vallen onder de reikwijdte de Jeugdwet.⁵¹

In de Jeugdwet is het wettelijk recht op zorg vervangen door een jeugdhulpplicht voor *gemeenten*, vergelijkbaar met de huidige compensatieplicht in de Wmo.

Voor de niet vrij toegankelijke vormen van ondersteuning zal eerst beoordeeld moeten worden of de jeugdige of zijn ouders deze ondersteuning daadwerkelijk nodig hebben. Deze niet vrij toegankelijke voorzieningen veronderstellen altijd een verleningsbeslissing op basis van een beoordeling door de gemeente van de persoonlijke situatie en behoeften van *de aanvrager*. De *gemeente* geeft daartoe een beschikking af met de mogelijkheid van bezwaar en beroep. Daarmee is tevens de rechtsbescherming van *de burger* (i.c. de ouder; ML) gewaarborgd.⁵²

In zijn algemeenheid geldt dat ouders in het beslissingsproces rond hun kind moeten worden betrokken. De MvT bij de Jeugdwet verwijst op dit punt naar het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM), dat een procedurele onzorgvuldigheid al voldoende reden acht om een schending van artikel 8 EVRM vast te stellen, blijkens de zaak Venema tegen Nederland.⁵³

⁵⁰ Zie www.passendonderwijs.nl. Passend onderwijs; Informatiegids voor ouders.

⁵¹ Kamerstukken II, 2012/13, 33684, nr. 3, p. 5.

⁵² Kamerstukken II, 2012/13, 33684, nr. 3, p. 8.

⁵³ Zie Kamerstukken II, 2012/13, 33684, nr. 3, p.36, waar verwezen wordt naar Venema tegen Nederland, EHRM, 17 december 2002, appl. No. 35731/97, § 99.

Tot slot nog een lange, maar belangrijke passage uit de MvT bij de Jeugdwet over de positie van jeugdigen en ouders:

‘De jeugdige is primair afhankelijk van zijn ouders als het aankomt op een goede opvoeding en veilig en gezond kunnen opgroeien. Wanneer ouders niet in staat zijn om deze rol te vervullen, dan kan de overheid ingrijpen en noodzakelijke en passende maatregelen treffen. En als de jeugdige een psychische stoornis of een verstandelijke beperking heeft, is passende zorg geboden. De instellingen, diensten en voorzieningen die dan verantwoordelijk zijn voor ondersteuning en hulp of de bescherming van de jeugdige moeten voldoen aan de door het Rijk gestelde normen. Nederland is op grond van artikel 3 van het IVRK verplicht een kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn. Daarnaast heeft het kind op grond van artikel 24 IVRK kort gezegd recht op de best mogelijke gezondheid en gezondheidszorg. Het Rijk moet ernaar streven dat geen enkel kind het recht op toegang tot deze voorzieningen voor gezondheidszorg wordt onthouden. Deze verplichtingen zijn in dit wetsvoorstel vertaald in bepalingen over de jeugdhulpplicht van gemeenten (zie hoofdstuk 3), de rechtspositie van jeugdigen en ouders (paragraaf 6.1) en in bepalingen over kwaliteitseisen aan jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen (paragraaf 6.2).’

Het is belangrijk dat jeugdigen en ouders worden betrokken bij hun eigen ondersteuningsproces en dat daarbij wordt uitgegaan van hun eigen mogelijkheden om regie te voeren over hun leven. Belangrijk aspect daarvan is dat niet over ouders en de jeugdige wordt gesproken, maar met hen: de betrokkenheid van ouders en jeugdigen en hun sociale omgeving bij de aanpak is cruciaal. In dit wetsvoorstel wordt de rechtspositie van jeugdigen en ouders vorm gegeven door bepalingen over:

- a. de verplichte informatie aan jeugdigen en ouders over de te verlenen jeugdhulp,
- b. het toestemmingsvereiste,
- c. een effectieve en laagdrempelige klachtenbehandeling, en
- d. het realiseren van medezeggenschap van jeugdigen en hun ouders (cliëntenraad).

Het is de verantwoordelijkheid van jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen om aan deze eisen te voldoen. Dit wetsvoorstel geeft gemeenten daarnaast de opdracht er voor te zorgen dat jeugdigen en ouders een beroep kunnen doen op een onafhankelijke vertrouwenspersoon. Onafhankelijk, beschikbaar en toegankelijk zijn belangrijke voorwaarden voor een goede invulling van deze functie. Door de verantwoordelijkheid bij gemeenten te leggen, wordt de onafhankelijkheid ten opzichte van de jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen gewaarborgd. Zij moeten ervoor zorgen dat vertrouwenspersonen hun taak kunnen uitoefenen. De positie van jeugdigen en ouders wordt verder vorm gegeven door de opdracht aan gemeenten om rekening te houden met de gezindheid, levensovertuiging en culturele achtergrond, door de verplichting om waar mogelijk keuzevrijheid te bieden met betrekking tot de voorzieningen en door ingezetenen van gemeenten, met name jeugdigen en hun ouders, een rol te geven bij de voorbereiding van beleid inzake jeugdhulp, de kindbeschermingsmaatregelen en de jeugdreclassering en door voorschriften omtrent informatie, toestemming, dossiervorming en bescherming van de persoonlijke levenssfeer (zie artikelen 2.3, vijfde lid, en 2.9, alsmede de paragrafen 4.3 en 7.3 van het wetsvoorstel).⁵⁴

⁵⁴ Kamerstukken II, 2012/13, 33684, nr. 3, p. 41-42.

Omdat de ontwerpers van de Jeugdwet rekening moesten houden met het internationaal en Europeesrechtelijk kader⁵⁵ en bovendien de verbanden met diverse nationale wetten en wetsvoorstellen in het oog moesten houden, is er sprake van een complex stelsel van juridische regels. Opmerkelijk is overigens dat in dit verband de Wet passend onderwijs geen al te grote rol lijkt te hebben gespeeld. Wel wordt in de MvT opgemerkt dat het gezien de inhoudelijke samenhang tussen de beleidsvelden van de Wmo respectievelijk de Jeugdwet, het goed denkbaar is dat gemeenten ervoor kiezen om één plan te maken dat beide beleidsvelden bestrijkt, ‘met aandacht voor de samenhang met de Wet publieke gezondheid (Wpg), de Participatiewet en het passend onderwijs.’

De Jeugdwet bevat geen bepalingen omtrent de gang naar de rechter naar aanleiding van een beslissing van het college over het al dan niet toekennen van een voorziening op het gebied van jeugdhulp, omdat hier de regelgeving uit de Awb van toepassing is. Het nieuwe stelsel kent wel een eigen procedure voor bezwaar en beroep.

Wanneer een jeugdige of ouder schade heeft geleden als gevolg van schending van één van de bepalingen van de Jeugdwet, kan hij bij de civiele rechter een vordering tot schadevergoeding instellen. Een dergelijke vordering kan op onrechtmatige daad (artikel 6:162 BW) worden gebaseerd.

Tot slot zij nog gewezen op de Inspectie Jeugdzorg. De Jeugdwet voorziet in één landelijk – door de Rijksinspectie uitgevoerd – toezichtstelsel op de wettelijk gestelde kwaliteitseisen (art. 9.1 Jeugdwet). De beoordeling of jeugdhulpaanbieders de norm verantwoorde hulp juist toepassen, ofwel, voor het daartoe bedoelde werk ook geregistreerde jeugdzorgwerkers inzetten, is aan de toezichthoudende inspectie.⁵⁶ De MvT vermeldt dat het kwaliteitskader zal worden opgenomen in een beleidsregel, die als ijkpunt kan gelden voor het handhavingsbeleid. En voorts: ‘Het is niet noodzakelijk voor het kwaliteitskader een specifieke wettelijke basis te creëren. De bevoegdheid om beleidsregels te stellen over de wijze waarop de handhaving zal plaatsvinden, vindt mede haar grondslag in de Awb. Dat de inspectie bij het formuleren van dat kader de veldpartijen zal betrekken, vergt geen bijzondere, wettelijke grondslag.’⁵⁷

Leraren

Schoolbesturen regelen vanuit de samenwerkingsverbanden ondersteuning voor leraren en leerlingen. Door jeugdhulp in en om de school te brengen, krijgen leraren ondersteuning bij het omgaan met gedrags- en andere opgroei-problematiek, zoals problematisch middelengebruik. Leraren hebben adviesrecht bij het vaststellen van het ondersteuningsprofiel. Zittende leerkrachten kunnen bijvoorbeeld extra scholing krijgen om beter te leren omgaan met de verschillen tussen leerlingen in de klas.

⁵⁵ De MvT noemt het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind (IVRK), VN-Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR), Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, Verdrag van de Raad van Europa ter bescherming van personen met het oog op de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens (Dataprotectieverdrag) en Richtlijn 95/46/EG betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens. Kamerstukken II, 2012/13, 33684, nr. 3, p.62.

⁵⁶ Kamerstukken II, 2012/13, 33684, p. 47.

⁵⁷ Kamerstukken II, 2012/13, 33684, p. 48.

Binnen passend onderwijs blijft het mogelijk om ongeveer 70.000 leerlingen in het (v)so te plaatsen. Samenwerkingsverbanden maken de afweging of plaatsing van een leerling in het (v)so noodzakelijk is. Inmiddels is ook de Wet kwaliteit (v)so (gedeeltelijk) van kracht geworden.⁵⁸ Het (v)so werkt vanaf de datum van inwerkingtreding met drie uitstroomprofielen, afgestemd op de verschillende doelgroepen. De wet beoogt ook dat het (v)so meer opbrengstgericht gaat werken. De komende jaren komt er dus veel af op de leraren in het (v)so. Daarom investeert het ministerie van OCW ook in hun verdere ontwikkeling. Ook kan het speciaal en regulier onderwijs expertise uitwisselen. Zo kunnen scholen ervoor kiezen tijdelijke of structurele ambulante begeleiders in te zetten die leerlingen, leraren en teams ondersteunen. Bijvoorbeeld voor de begeleiding van individuele leerlingen of de begeleiding van leraren bij het beter leren omgaan met specifieke onderwijsvragen. Ook kunnen ambulante begeleiders worden ingezet om onderwijs te verzorgen in een aparte klas, gekoppeld aan het regulier onderwijs of een tussenvoorziening.⁵⁹

⁵⁸ Wet van 11 oktober 2012 tot wijziging van onder meer de Wet op de expertisecentra in verband met de kwaliteit van het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs (STb. 2012, 545).

⁵⁹ Deze alinea is ontleend aan de tekst op <http://www.passendonderwijs.nl/hoe-werkt-passend-onderwijs/veranderingen-leraren-begeleiders/> ontleend aan www; geraadpleegd op 5 maart 2014.

6. Slotbeschouwing en beantwoording van de vragen

In dit hoofdstuk wordt samengevat welke grote veranderingen in het stelsel van (passend) onderwijs en jeugdzorg plaatsvinden en nog zullen plaatsvinden de komende tijd. In paragraaf 6.2 worden antwoorden gegeven op de door de Onderwijsraad gestelde vragen.

6.1. Grote veranderingen

In zijn advies 'Passend onderwijs voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte' uit 2011 stelde de Onderwijsraad dat iedere school basiszorg in huis zou moeten hebben. Die zorg zou voor een groot deel gegeven moeten worden door de leraar van de leerling met een zorgbehoefte. Met de term 'breedtezorg' werd de speciale zorg die op een bepaalde school beschikbaar is aangeduid. Hierbij speelt samenwerking en afstemming met externe onderwijs- en zorginstellingen een rol, aldus de raad. Met 'dieptezorg' ten slotte duidde de raad de zorg aan die buiten de reguliere school is georganiseerd. Dieptezorg wordt geboden in speciale onderwijsvoorzieningen, settings of groepen. Benadrukte de raad in verband hiermee de centrale rol van de leraar ('Het succes van passend onderwijs zal gezocht moeten worden in de relatie tussen leraar, leerling en ouders'), anno 2014 en verder is de naast de blijvend even belangrijke rol van de leraar verbinding van het passend onderwijs met de jeugdzorg aan de orde.

VWS, OCW, de sectorraden en VNG hebben bij de start van de behandeling van de Jeugdwet een gezamenlijke werkagenda jeugd-onderwijs-zorg ingericht ter ondersteuning van gemeenten, schoolbesturen en andere betrokkenen bij de uitvoering van een samenwerkingsagenda jeugd-onderwijs-zorg. Dit diende als voorbereiding op het op overeenstemming gerichte overleg over het ondersteuningsplan passend onderwijs en de gemeentelijke plannen voor het jeugdstelsel. Een handreiking over ieders verantwoordelijkheid, waar het gaat om de zorg voor schoolkinderen, is gepubliceerd op de websites. Ook zijn studiedagen met gemeenten en schoolbesturen georganiseerd voor de onderlinge kennisuitwisseling.⁶⁰

Onder het motto 'Verbinding passend onderwijs' (vpo) formuleren VO-Raad, PO-Raad en VNG een stappenplan om de invoering van de Wet Passend onderwijs en de spoedig daarop volgende decentralisatie van de jeugdzorg te verbinden.⁶¹ Deze stelselwijziging creëert 'nieuwe verhoudingen en nieuwe mogelijkheden voor gemeenten en schoolbesturen om de handen ineen te slaan rond de zorg voor kinderen, jongeren en gezinnen. Zij kunnen en moeten de komende jaren nog meer samen optrekken dan zij wellicht al deden. Met de stelselwijzigingen Passend onderwijs en transitie jeugdzorg wordt de verantwoordelijkheid voor hulp aan kinderen en gezinnen die extra ondersteuning nodig hebben, belegd bij schoolbesturen én gemeenten. Schoolbesturen krijgen de opdracht en de middelen om elk kind passend onderwijs te bieden. Gemeenten worden verantwoordelijk voor hulp aan jeugdigen en ouders in gezin, wijk en buurt. Beiden krijgen de opdracht om de speelvelden met

⁶⁰ Kamerstukken II, 2012/13, 33 684, nr. 3, p. 100.

⁶¹ Zie www.vpo-handreiking.nl; geraadpleegd 3 maart 2014. Enkele passages zijn hier letterlijk overgenomen.

elkaar te verbinden en de plannen over en weer af te stemmen. Dat ligt voor de hand omdat de achterliggende gedachte dezelfde is, namelijk effectiever, sneller en preventiever ondersteuning bieden aan kinderen en ouders die hulp nodig hebben bij opgroeien, opvoeding en onderwijs.’ Om de ambitie om onderwijs en zorg voor jeugd zo goed mogelijk op elkaar aan te laten sluiten te kunnen realiseren, stelt vpo veel vragen aan de orde. Zoals: Wat komt er de komende maanden en jaren op u af?; Welke nieuwe mogelijkheden ontstaan er in uw speelveld?; Welke waardevolle elementen zijn er al en moeten worden behouden?; Wie zijn uw medespelers?; Hoe kunt u de samenwerking het beste organiseren?; Wat pakt u lokaal op en welke zaken kunt u bovenlokaal of regionaal benaderen?; Wat staat er op de agenda? Waarover moeten de partijen met elkaar in gesprek? Deze benadering van vpo benadrukt de kansen die de stelselwijzigingen met zich meebrengen. Daartegenover staan de bedreigingen die – vooral wat de uitvoering van de jeugdzorg door de gemeenten betreft - enkele maanden voor de beoogde ingangsdatum van de Jeugdwet (1 januari 2015) in de media in de vorm van de nodige twijfels worden geuit. Een voorbeeld. Op basis van het rapport van de Transitiecommissie Stelselherziening Jeugdzorg onder leiding van Leonard Geluk, berichtten enkele landelijke dagbladen dat het nog maar de vraag is of kinderen en gezinnen goede jeugdzorg krijgen als gemeenten in 2015 deze zorgtaak overnemen.⁶² De commissie schreef in haar rapport dat alleen als de gemeenten duidelijke prioriteiten stellen en keuzes maken, de transitie haalbaar kan zijn ondanks het krappe tijdsplan van nog minder dan tien maanden.⁶³

6.2. Beantwoording van de vragen

Wartoe verplicht de bestaande wet- en regelgeving met betrekking tot samenwerking tussen onderwijs en (jeugd)zorg?

In beide wetten zijn op algemeen niveau bepalingen opgenomen met betrekking tot (verplichte) OOGO tussen schoolbesturen/ samenwerkingsverbanden en gemeenten omtrent het onderwijsondersteuningsplan (OOP) enerzijds en het gemeentelijke plan voor de jeugdhulp (Visienotitie en plan van aanpak) anderzijds.

Ook op casusniveau is voorgeschreven dat overleg moet plaatsvinden, maar duidelijke bepalingen over de wijze waarop dat moet gebeuren ontbreken.

In onderstaand schema is weergegeven wat wettelijk is geregeld.

⁶² Zie het AD en de Telegraaf d.d. 4 maart 2014.

⁶³ De commissie-Geluk overhandigde haar rapport op 4 maart 2014 aan de staatssecretarissen Fred Teeven (Justitie) en Martin van Rijn (Volksgezondheid en Welzijn).

Schema Passend onderwijs en Jeugdzorg: Wat is geregeld?

	Plan en OOGO	Individuele voorziening
Onderwijs		
- Primair en voortgezet onderwijs	Swv stelt ondersteuningsplan op voor onderwijszorg en voert daarover OOGO met gemeente(n)	Schoolbesturen hebben zorgplicht
- Middelbaar beroepsonderwijs	Mbo-instellingen geen onderdeel van swv-en; wel zorgplicht voor toegankelijk onderwijs en voor verstrekken van relevante informatie	In geval van extra ondersteuningsbehoefte student, de rechten en plichten van instelling/student opnemen in de onderwijsovereenkomst
Jeugdzorg		
- Jonger dan 18	Gemeente stelt jeugdzorgplan op en voert daarover OOGO met schoolbesturen po en vo	Gemeente voert igv het treffen van een individuele voorziening zo nodig overleg met relevant schoolbestuur po, vo, mbo
- 18 jaar en ouder	Nvt, valt onder WMO / Pwet	Nvt, valt onder WMO / Pwet

Is de wet- en regelgeving hieromtrent congruent?⁶⁴

De *spiegelwetgeving* met betrekking tot passend onderwijs en de Jeugdwet bieden een kader om de ondersteuning van (individuele) jeugdigen in en buiten scholen integraal aan te pakken, dicht bij hun belangrijkste leefdomeinen. Daarmee ontstaat een nieuwe, horizontale bestuurlijke verhouding tussen gemeenten en schoolbesturen en worden zij samen verantwoordelijk voor een sluitend aanbod aan ondersteuning en hulp voor jeugdigen en hun ouders/gezinnen. Volgens de website passend onderwijs liggen er goede kansen voor een integrale aanpak en ontschotting van onderwijs-, opvoed- en opgroeihulp. De koers verschuift daarbij naar snel en thuisnabij bieden van passende ondersteuning, versterking van de eigen kracht en integrale ondersteuning door onderwijs en jeugdhulp, waarbij de ondersteuningsbehoeften van kind/ouders leidend zijn. De route voor de inzet van ondersteuning wordt helder en efficiënt, budgetten gaan meer naar preventieve ondersteuning, en versterking van de primaire leefmilieus (gezin en school). Monitoring wordt gericht op opbrengsten voor kind/gezin en financieringsstromen worden geharmoniseerd en gebundeld.⁶⁵

⁶⁴ Zie <http://www.vpo-handreiking.nl/bouwsteen-2.html>; geraadpleegd 28 februari 2014.

⁶⁵ Aldus de 'ronkende' tekst op genoemde website. Niet duidelijk is of de harmonisering en bundeling van financieringsstromen zowel op passend onderwijs als op de jeugdzorg slaat.

Is er overlap of zijn er lacunes aan te wijzen, of is sprake van een grijs gebied binnen de huidige juridische kaders?

Alle wetgevingsprojecten die te maken hebben met passend onderwijs en jeugdzorg verwijzen naar elkaar: alle dimensies zijn terug te vinden in de (toekomstige) wetgeving. De bestaande juridische kaders worden de komende jaren drastisch gewijzigd door de inwerkingtreding van de Wet passend onderwijs (per 01-08-2014) en de Jeugdwet (per 01-01-2015). Ook treedt wat eerder bekend was als de 'Wet werken naar vermogen' en thans bekend is onder de naam Participatiewet met ingang van 1 januari 2015 – mits aangenomen door de Eerste Kamer - in werking. De gemeente wordt vanaf die datum verantwoordelijk voor mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben. Deze mensen zitten nu in de WWB (de Wet werk en bijstand), Wsw (de Wet sociale werkvoorziening) en mensen met arbeidsvermogen in de Wajong.⁶⁶ De facilitering via de AWBZ wordt verminderd voor jongeren, hetgeen belangrijke consequenties heeft voor passend onderwijs. Met name het behalen van een startkwalificatie kan worden bemoeilijkt.

Samenhang van wetten is noodzakelijk: regelgeving mag niet belemmeren dat betrokkenen verder kunnen kijken dan het strikte werkveld (onderwijs óf jeugdzorg) en betrokkenen moeten weten wat ze van elkaar kunnen verwachten. De vraag naar wie de 'probleemeigenaar' is, kan niet formeel beantwoord worden met een verwijzing naar de met de Jeugdwet te realiseren regiefunctie van de gemeente in de keten van jeugdzorg. Samenwerking tussen school en gemeente is vereist: schoolbesturen hebben de opdracht om voorzieningen te treffen om problemen die niet uitsluitend het onderwijs betreffen vroegtijdig te signaleren en – wanneer een oplossing hun competentie te boven gaat – in overleg te treden met gemeenten hoe daarop een antwoord te formuleren. Omgekeerd dient de gemeente in overleg te treden met het onderwijs, wanneer daar een bijdrage wordt verwacht in het bieden van noodzakelijke ondersteuning.

De wet beschrijft de hoofdlijnen van wat er moet gebeuren, de nadere invulling (het hoe) is aan de schoolbesturen en aan de gemeenten. In de daadwerkelijke uitvoering gaat het erom dat scholen en gemeenten elkaar informeren en overleg voeren over voorgenomen beleid dat leidt tot een meer integrale, kind-nabije aanpak. Dit geldt ook voor overleg met andere betrokkenen zoals de ouders. Het vergt tijd en inspanning om tot de nieuwe werkwijze te geraken en te ontdekken of er lacunes zijn in de wettelijke kaders. OOGO is weliswaar voorgeschreven, maar het woord plicht staat in geen enkele wet. In passend onderwijs gaat het om twee partijen (lokaal en regionaal) die het voor het zeggen hebben. Hieruit volgt dat partijen zich tot elkaar moeten verhouden. Dat gebeurt in een juridisch kader dat voor een deel gevormd wordt door spiegelwetten.

OOGO

In het wettelijk kader van Passend onderwijs en de nieuwe Jeugdwet, wordt aan partijen opgedragen met elkaar in overleg te treden en OOGO te voeren. OOGO is het sleutelwoord voor de samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg.⁶⁷ Dit overleg is voorzien per regio/samenwerkingsverband passend onderwijs en gaat over de eigen keuzes ten aanzien van het versterken van de situatie van iedere jongere en de wijze waarop de ondersteuning wordt gerealiseerd. Partijen moeten het dus eens worden over hun uitgangspunten of zich neerleggen bij

⁶⁶ Lees meer: <http://www.zorghulpatlas.nl/participatiewet-vervangt-wet-werken-naar-vermogen/>.

⁶⁷ Dat is althans de beleidsmatige wens, de formele regulering verplicht niet tot samenwerking of afstemming in de strikte zin van het woord.

een uitspraak van de geschillencommissie. Aan de kant van de schoolbesturen primair en voortgezet onderwijs geldt de verplichting om als swv OOGO te voeren met de gemeente over het concept-ondersteuningsplan. In de model-procedure wordt gesteld dat dit overleg ook gaat over de afstemming met betrekking tot Jeugdzorg, waarbij wordt verwezen naar de MvT Passend onderwijs. Als zodanig is dit echter niet zo in de onderwijswetten zelf bepaald. Met andere woorden: het is strikt genomen geen formele verplichting het in dit OOGO ook te hebben over de *afstemming* Jeugdzorg. Aan de kant van de gemeenten geldt de verplichting om over het concept-beleidsplan jeugdzorg OOGO te voeren met de schoolbesturen voor primair en voortgezet onderwijs. Ook hierbij is niet bepaald dat dit OOGO ook gaat over de afstemming met betrekking tot onderwijs. Er zijn kortom aan weerszijden spiegelbepalingen opgenomen, waarbij is aangegeven dat het *wenselijk* is te komen tot overeenstemming tussen schoolbesturen en gemeenten daar waar het gaat om de afstemming tussen passend onderwijs en jeugdzorg. Als zodanig is dat laatste echter niet voorgeschreven.

Het woordje 'recht op' verdwijnt uit de jeugdzorg en uit de Jeugdwet. Er is geen sprake meer van rechten, wel van ondersteuningsbehoefte. Er is ook geen recht op compensatie. De 408 gemeenten interpreteren de WMO elk op eigen wijze. Feit is dat gemeenten 15 procent moeten bezuinigen. De voorspellingen zijn somber, maar het is een black box hoe dit gaat uitpakken.

Opgedane ervaringen

Drie samenwerkingsverbanden in het primair en voortgezet onderwijs zijn bij wijze van experiment een jaar eerder (dan per 1 augustus 2014) gestart met passend onderwijs. Voor de scholen die vallen onder deze samenwerkingsverbanden is al per 1 augustus 2013 de zorgplicht ingevoerd. Het samenwerkingsverband is per die datum verantwoordelijk geworden voor de toewijzing en de bekostiging van de extra onderwijssteuning voor leerlingen. De experimenterende samenwerkingsverbanden hebben inmiddels op overeenstemming gericht overleg met de gemeenten gevoerd en de ondersteuningsplanraden hebben ingestemd met de ondersteuningsplannen. Op de website www.passendonderwijs.nl/ zijn de ervaringen van de pioniers te volgen. Vooralsnog wordt daar geen melding gemaakt van overlap, lacunes of een grijs gebied binnen de huidige juridische kaders.

Bedacht moet worden dat een concreet antwoord op de derde vraag van de Onderwijsraad voornamelijk door de praktijk zal moeten worden gegeven. Gezien de verschillende invoeringsdata van de Wet passend onderwijs en de Jeugdwet betekent dat het antwoord op deze vraag nog in de toekomst ligt verscholen. Met name kan dan blijken of de beleidsvrijheid zowel aan de kant van de gemeente als aan de kant van het onderwijs niet te ruim bemeten is. De wens of noodzaak van transparantie en zekerheid ten aanzien van de invulling zou kunnen blijken te nopen tot nadere detaillering van de regelgeving. Juridisch gezien is dit echter in strijd met de figuur van de zorgplicht, die juist beperking van regelgeving als uitgangspunt heeft.

Voor wat betreft het mbo doet zich - kijkend naar de doelgroepen – thans al een tweeledig vraagstuk voor. In de eerste plaats betreft het de jongeren met jeugdzorg(behoefte) van 16, 17 jaar – dat zijn vaak vmbo'ers –die overstappen naar het mbo. Daarvoor moet de gemeente straks bilateraal op casusniveau afspraken maken met de betreffende mbo-instellingen (art 2.7 en 2.9 JW). Deze instellingen zitten niet in de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en nemen geen deel aan het overleg over het 'jeugdzorgplan' tussen gemeente en onderwijs. Er is dus in het wettelijk kader geen 'vaste connectie' geregeld op beleidsmatig niveau.

Het tweede punt is dat de WMO voor de 18+ jongeren met een jeugdzorg(behoefte) ook niet in een vaste overlegconnectie gemeente-mbo voorziet. Dat is op zich geen nieuws, dat was al zo. Hierbij is niet gezegd dat de mbo-instellingen niet met de gemeenten (en vice versa) over deze jongeren willen overleggen, integendeel. Er is alleen geen vaststaand wettelijk kader voor. Zeker voor de 18+-jongeren is dat mogelijk een lacune.

Opbrengsten

Om te kunnen beoordelen of er sprake is van adequaat functionerende juridische kaders kan de opsomming van 'Mogelijke opbrengsten' van de stelselwijzigingsoperaties op de website vpo van nut zijn.⁶⁸ Deze voorziene opbrengsten kunnen in de nabije toekomst als ijkpunten fungeren voor een evaluatie van de wettelijke kaders voor overleg en samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg.

Voor gemeenten zijn de volgende mogelijke opbrengsten geformuleerd:

- Er ontstaat een sluitende structuur voor ondersteuning van jeugdigen en gezinnen rond school, thuis en het vrijetijd domein;
- Door de school als vind- en actieplaats te benutten kan de jeugdhulp vroegtijdig, zo licht mogelijk en doelmatig worden ingezet;
- Door de taken op het gebied van preventie, signaleren, beoordelen, arrangeren/toewijzen en hulp bieden van het onderwijs en die onder verantwoordelijkheid van gemeenten te koppelen ontstaat integrale en afgestemde ondersteuning/hulp voor jeugdigen en gezinnen;
- Hiermee kunnen schoolverzuim, voortijdige schooluitval en thuiszittersproblematiek verminderd worden;
- Ook kan de problematiek bij jeugdigen en gezinnen tijdiger en doeltreffender worden aangepakt;
- Daarmee kunnen de kosten van zwaardere jeugdhulp daarmee teruggedrongen worden;
- De verantwoordingsplicht kan verschuiven van 'urenschrijven' naar resultaten boeken, waarmee de bureaucratie afneemt;
- Voor de uitvoering van de gemeentelijke taken op basis van de Jeugdwet kan de gemeente niet zonder het onderwijs, dat op dit terrein ook al heel veel doet (denk aan preventie, signalering, bieden van extra ondersteuning);
- De samenwerking met schoolbesturen/samenwerkingsverbanden en hulpinstellingen wordt versterkt, door het meer gericht zijn op een gezamenlijk belang (met specifieke verantwoordelijkheden).

Voor schoolbesturen / samenwerkingsverbanden zijn de volgende 'mogelijke opbrengsten' geformuleerd:

- Door de vroegtijdige en laagdrempelige inzet van jeugdhulp voor kind en/of ouders kan voor meer leerlingen een passende plek in het regulier onderwijs geboden worden;
- Daarmee hoeven minder leerlingen gebruik te maken van kostbare specialistische voorzieningen;
- Leerkrachten worden door de jeugdhulp gesteund in hun omgang met leerlingen (en ouders) met specifieke ondersteuningsbehoeften;
- Door de inzet van gespecialiseerde jeugdhulp kan de afstroom naar onderwijs op een lager niveau en de uitstroom naar het (voortgezet) speciaal onderwijs worden beperkt;

⁶⁸ Zie <http://www.vpo-handreiking.nl/bouwsteen-2.html>; geraadpleegd 3 maart 2014.

- Met de vroegtijdige inzet van jeugdhulp kunnen schoolverzuim, voortijdige schooluitval en thuiszitters verminderd worden.

Verwachtingen/kansen

Uit het voorgaande blijkt dat er bij de wetgever en beleidsmakers grote verwachtingen zijn ten aanzien van de regionale samenwerking tussen passend onderwijs en gemeenten op het terrein van jeugdzorg. Een belangrijk element van de Wet passend onderwijs was de instelling van een verplichting tot overleg over de voorzieningen voor extra ondersteuning in het samenwerkingsverband tussen het samenwerkingsverband en de gemeente(n). Naast de Wet passend onderwijs en de Jeugdwet zijn er nog twee belangrijke aanpassingen voor wetgeving voorgesteld namelijk de functie 'begeleiding' vanuit de AWBZ decentraliseren naar gemeenten (via de WMO) en het samenvoegen en decentraliseren naar gemeenten van een viertal wetten voor de onderkant van de arbeidsmarkt in de Participatiewet.

Bedreigingen/valkuilen

1. Voor wat betreft de samenwerking *binnen de verbanden* is weinig in het wettelijk kader voorgeschreven. Uitgangspunt is dat de besturen dit gezamenlijk met elkaar in het swv regelen. Welke statutaire bepalingen / huishoudelijke reglementen zij hanteren bij bijvoorbeeld stemmen over bekostiging is aan de partijen gelaten. Als ze het niet eens worden, zijn er de (vele) geschilbeslechtingstrajecten.
2. De (aanstaande) verdeling van de ondersteuningsmiddelen vanuit het swv varieert sterk: aan de ene kant bestaan voornemens om dat als verstandige partijen met elkaar te regelen, waarbij ieders positie gerespecteerd wordt en aan de andere kant van het spectrum kunnen situaties bestaan waarbij grote besturen afdwingen dat het geld pondspondsgewijs over de besturen wordt verdeeld en verder 'passend onderwijs' aan de schoolbesturen zelf wordt overgelaten. Op dit moment kan alles nog.
3. Er zijn 'afschuivingsrisico's': gemeenten en schoolbesturen zijn bezig hun domeinen te bepalen en 'af te bakenen'. Gelet op krimpende middelen voor jeugdzorg, zullen gemeenten wellicht geneigd zijn te zeggen dat de swv-en stukjes jeugdzorg kunnen gaan betalen die heel dicht op het onderwijs zitten. Hoe zich dit gaat ontwikkelen is nog de vraag. Het opnemen van de spiegelbepalingen omtrent het OOGO zal op zich niet afdoende zijn. Grensconflicten kunnen zich dus gaan voordoen, maar partijen kunnen zich daar ook vanaf maken en het niet oplossen. Dan is het gevolg dat er twee systemen (passend onderwijs en jeugdzorg) zijn die inhoudelijk/beleidsmatig slecht op elkaar aansluiten, waar kloven/gaten in zitten in verband met het financieringsvraagstuk. Dit wordt problematisch als de gemeente voor individuele leerlingen in overleg treedt met scholen voor het treffen van de individuele voorzieningen. Er bestaat dan kans op 'kastje-muur' situaties omdat niet helder is wie betaalt. Doorzettingsmacht is niet geregeld.
4. Het wettelijk kader noch de reeds getroffen geschillenregelingen bieden handvatten voor een situatie dat partijen met betrekking tot afstemming van domeinen besluiten tot een 'agree to disagree' variant (waarin wel het onderscheidenlijke OOGO plaatsvindt maar partijen beleidsmatig in feite ieder hun weg gaan).
5. In het onderwijsdomein speelt dat mbo-instellingen geen onderdeel uitmaken van de swv-en. Zij dienen uiteraard wel te zorgen voor onderwijs dat ook toegankelijk is voor studenten met beperkingen – voor zover dat binnen hun vermogen ligt. Ze dienen studenten van adequate

informatie te voorzien over begeleidingsmogelijkheden en moeten in geval sprake is van individuele ondersteuning de rechten/plichten van de instelling en de student expliciteren in de onderwijsovereenkomst.

Voor zorgleerlingen die vanuit het voortgezet (speciaal) onderwijs overstappen naar het mbo, zijn er twee aandachtspunten: 1) loopt de onderwijszorg-lijn door? en 2) loopt de jeugdzorglijn door? Of de onderwijszorg doorloopt is afhankelijk van individuele mbo-instelling, of de jeugdzorglijn doorloopt is afhankelijk van het overleg tussen gemeente en mbo-instelling over het treffen van de individuele voorziening.

Voor de jongeren onder de 18 jaar voert de gemeente OOGO met de schoolbesturen po en vo over het jeugdbeleid. Het is niet voorgeschreven dat het mbo deelneemt aan dit overleg.

Heeft een individuele jongere jeugdzorg nodig, dan treedt de gemeente over het treffen van de individuele voorziening in overleg met het schoolbestuur. Dit kan een po, vo of mbo-bestuur zijn.

Voor een jongere van 16 die op het vmbo zit en jeugdzorg ontvangt, zal bij zijn/haar overstap naar het mbo de gemeente op individuele basis met de mbo-instelling in overleg treden over het al dan niet doortrekken van die voorziening (tot 18 jaar). De instelling is echter niet 'aangehaakt' bij de beleidsmatige afspraken die daarover tussen gemeente en po/vo-besturen zijn gemaakt. Dit kan belemmerend werken op het contact tussen gemeente en mbo-instelling over de te treffen voorziening voor de individuele student. Een mbo-instelling hoeft bovendien de student in kwestie niet toe te laten indien kan worden aangetoond dat het verzorgen van onderwijs in het specifieke geval, gelet op de beperkingen van de student, in redelijkheid niet van de instelling kan worden gevraagd.

Literatuur en (internet)bronnen

Forder, C. en Machteld Vonk, Kroniek personen- en familierecht, *Nederlands Juristenblad* 11 januari 2013, afl. 35, p. 2444-2452.

www.MenO.nl.

Onderwijsraad, *Passend onderwijs voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte; Overwegingen bij het concept-wetsvoorstel passend onderwijs*, Den Haag: Onderwijsraad 2011.

Passend onderwijs, Stroomschema 1: Zorgplicht aanmelding bij reguliere po-school
<http://www.passendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2013/10/Stroomschema-zorgplicht-aanmelding-reguliere-po-school-PDF-114-KB.pdf>

Passend onderwijs, Stroomschema 2, Zorgplicht aanmelding bij reguliere vo-school
<http://www.passendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2013/10/Stroomschema-zorgplicht-aanmelding-reguliere-vo-school-PDF-115-KB.pdf>

Passend onderwijs, Stroomschema 3, Zorgplicht aanmelding bij een sbao of (v)so-school
<http://www.passendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2013/10/Stroomschema-zorgplicht-aanmelding-sbao-of-vso-school-PDF-115-KB.pdf>

Passend onderwijs, Stroomschema 4, Zorgplicht als leerling al op school zit (voor po en vo)
<http://www.passendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2013/10/Stroomschema-voor-als-de-leerling-al-op-school-zit-PDF-112-KB.pdf>

PO-Raad, VO-raad, VNG, VWS en OCW, *Onderwijs, ondersteuning en zorg; Passend onderwijs en de herziening van de AWBZ*. Een handreiking voor scholen, schoolbesturen, hun samenwerkingsverbanden en gemeenten, maart 2014.

Steunpunt passend onderwijs, *Passend onderwijs; informatiegids voor ouders*. Herziene editie 2014.
www.steunpuntpassendonderwijs.nl

VNG, **Handreiking 'De verbinding Passend onderwijs en zorg voor jeugd', Den Haag: december 2012.**

Bijlage 1

Model

Procedure op overeenstemming gericht overleg ondersteuningsplan⁶⁹
zoals bedoeld in artikel 18a lid 9 WPO en 17a lid 9 WVO⁷⁰

Artikel 1 Begripsbepalingen

1. Voor de toepassing van deze Procedure⁷¹ wordt verstaan onder:
 - a. het samenwerkingsverband: een of meerdere samenwerkingsverband(en) zoals bedoeld in artikel 18a tweede lid WPO of 17a tweede lid WVO, of een landelijk samenwerkingsverband, zoals bedoeld in artikel 18a vijftiende lid WPO of artikel 17a zestiende lid WVO;
 - b. het college: een of meerdere colleges van burgemeester en wethouders;
 - c. ondersteuningsplan: het plan zoals aangeduid in artikel 18a lid 8 WPO en 17a lid 8 WVO dat tenminste eenmaal in de vier jaar door het samenwerkingsverband wordt vastgesteld;
 - d. Geschillencommissie: de Geschillencommissie zoals bedoeld in het Reglement Geschillencommissie oogo-ondersteuningsplan;⁷²
2. Er is een overlegcommissie voor op overeenstemming gericht overleg waaraan wordt deelgenomen door de vertegenwoordiging van het samenwerkingsverband en de vertegenwoordiging van het college.⁷³
3. De overlegcommissie kan besluiten derden tot het overleg toe te laten.⁷⁴

Artikel 2 Taak overlegcommissie

1. De overlegcommissie voert met inachtneming van het bepaalde in lid 2 op overeenstemming gericht overleg over een concept van het ondersteuningsplan.⁷⁵
2. Het samenwerkingsverband en het college overleggen, elk vanuit de eigen verantwoordelijkheid, met elkaar over de afstemming tussen het passend onderwijs en:
 - a. de jeugdzorg;⁷⁶
 - b. het leerlingenvervoer;
 - c. de leerplicht;
 - d. de onderwijshuisvesting.⁷⁷
3. In overleg kunnen het samenwerkingsverband en het college besluiten hier andere gemeenschappelijke thema's aan toe te voegen.⁷⁸

⁶⁹ Versie 2: naamswijziging om deze regeling te onderscheiden van het oogo-jeugdplan uit de Jeugdwet.

⁷⁰ Uitgangspunt: elk samenwerkingsverband voor primair onderwijs en elk samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs spreekt met de gemeenten in het eigen gebied een Procedure af. Er zijn dus per gemeente altijd twee afspraken over de Procedure (de Procedure zelf kan voor PO en VO hetzelfde zijn).

⁷¹ De term Procedure is afkomstig van de wetgever: artikel 18a lid 9 WPO en 17a lid 9 WVO.

⁷² Versie 2: definitie toegevoegd.

⁷³ Er is gekozen voor de term overlegcommissie om verwarring te voorkomen met de Geschillencommissie oogo.

⁷⁴ Derden, derhalve niet aan te merken als deelnemers aan het oogo.

⁷⁵ Hier wordt de vorm waarin de opdracht uit lid 1 moet worden uitgevoerd, geconcretiseerd.

⁷⁶ // MvT, pag. 40.

⁷⁷ MvT, pag. 40

⁷⁸ In de overlegcommissie kan lokaal maatwerk worden geleverd volgens lid 3.

4. Het op overeenstemming gericht overleg moet leiden tot een goede afstemming en samenwerking tussen het samenwerkingsverband en de gemeente.⁷⁹
5. Het ondersteuningsplan wordt niet vastgesteld voordat over een concept van het plan op overeenstemming gericht overleg heeft plaatsgevonden met het college van de desbetreffende gemeente.⁸⁰

Artikel 3 Samenstelling overlegcommissie

1. De voorzitter van de overlegcommissie of bij afwezigheid zijn plaatsvervanger, wordt aangewezen op gezamenlijke voordracht van het samenwerkingsverband en het college.
2. Het samenwerkingsverband en het college wijzen gezamenlijk een secretaris van de overlegcommissie aan alsmede diens plaatsvervanger. Zo nodig stellen het samenwerkingsverband en het college verder personeel voor het secretariaat ter beschikking.
3. Het samenwerkingsverband en het college laten elkaar schriftelijk weten wie namens hen aan de overlegcommissie deelneemt en tot besluitvorming bevoegd is.⁸¹

Artikel 4 Vergaderingen

1. De overlegcommissie vergadert wanneer het samenwerkingsverband over het concept ondersteuningsplan of onderdelen daarvan een schriftelijk verzoek tot overleg heeft ingediend bij de voorzitter.
2. De voorzitter belegt uiterlijk binnen een maand na ontvangst van het verzoek een vergadering.
3. De overlegcommissie kan een subcommissie instellen bestaande uit een door haar aan te wijzen voorzitter en leden, indien dit ter voorbereiding voor de behandeling van een bepaald onderwerp nodig wordt geacht.
4. De vergaderingen van de overleg- en van de subcommissie zijn niet openbaar.

Artikel 5 De aard van het geschil

1. Elk van de deelnemers van de overlegcommissie is bevoegd te constateren dat over een aspect van het ondersteuningsplan geen overeenstemming zal worden bereikt. De constatering kan pas worden gedaan als over de aangelegenheid open en reëel overleg is gevoerd.
2. Een geschil waarover een van de deelnemers constateert dat geen overeenstemming zal worden bereikt heeft betrekking op het bepaalde in artikel 2 lid 2 of lid 3.
3. De deelnemer die constateert dat geen overeenstemming zal worden bereikt brengt deze constatering binnen drie werkdagen nadat hij daarvan in de overlegcommissie blijk heeft gegeven, schriftelijk ter kennis aan de andere deelnemer(s).
4. Binnen drie werkdagen na de schriftelijke kennisgeving bedoeld in het tweede lid, schrijft de voorzitter een bijzondere vergadering uit van de overlegcommissie, die wordt gehouden binnen zeven dagen nadat deze is uitgeschreven.
5. De overlegcommissie kan tijdens de bijzondere vergadering besluiten tot:
 - a. voortzetting van het overleg;
 - b. beëindiging van het overleg en daarbij vaststellen dat is voldaan aan de wettelijke verplichting tot het voeren van op overeenstemming gericht overleg;

⁷⁹ Lid 4 is afkomstig uit de MvA, pag. 4. Het geeft het resultaat weer dat de wetgever verlangt van het oogo.

⁸⁰ Art 18a lid 9 WPO en 17a lid 8 WVO

⁸¹ Met name van belang indien meerdere samenwerkingsverbanden of colleges deelnemen aan de overlegcommissie

- c. het nagaan of overeenstemming bestaat over de vraag wat het onderwerp en de inhoud van het geschil is, op welke deelnemers dit geschil betrekking heeft en of het geschil aanhangig wordt gemaakt bij de Geschillencommissie.
6. Na afloop van de bijzondere vergadering, is elk van de deelnemers zelfstandig bevoegd om aan de Geschillencommissie een uitspraak in de vorm van een advies dan wel in vorm van een bindend advies te bevragen.⁸²
 7. De deelnemers die met elkaar in geschil zijn, kunnen een geschil ter arbitrage voorleggen aan de Geschillencommissie. De betreffende deelnemers sluiten daartoe na afloop van de bijzondere vergadering, een schriftelijke overeenkomst waarin het onderwerp van het geschil is bepaald en is vermeld of tegen het arbitraal vonnis hoger beroep kan worden aangetekend.
 8. De Geschillencommissie doet overeenkomstig het verzoekschrift waarmee het geschil bij haar aanhangig is gemaakt, uitspraak in de vorm van:
 - a. een advies over de wijze waarop het overleg kan worden voortgezet;
 - b. een bindend advies, hetgeen een redelijkheidsbeoordeling van het geschil betreft;
 - c. een arbitraal vonnis zoals bedoeld in boek vier van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Artikel 6 Aanmelding geschil

1. Een geschil wordt bij de Geschillencommissie aanhangig gemaakt door toezending van een verzoekschrift aan het secretariaat binnen zes dagen na de bijzondere vergadering bedoeld in artikel 5.
2. Het verzoekschrift bevat:
 - a. de naam en het adres van de verzoeker en zo nodig de gekozen woonplaats ten aanzien van de procedure;
 - b. de naam en het adres van de verweerder;
 - c. de naam en het adres van de voorzitter van de overlegcommissie;
 - d. de vermelding of het een verzoek betreft om advies of bindend advies of arbitrage;
 - e. een omschrijving van het verzoek en de gronden waarop dit berust;
 - f. alle bescheiden die op het geschil betrekking hebben;
3. Indien het verzoekschrift niet voldoet aan de eisen gesteld in het tweede lid, stelt de voorzitter van de Geschillencommissie de verzoeker in kennis van het verzuim. Na ontvangst van deze kennisgeving dient verzoeker binnen vijf werkdagen dit verzuim te herstellen.
4. Een aangemeld geschil komt niet voor (verdere) behandeling in aanmerking als niet tijdig en volledig gevolg is gegeven aan het in het derde lid bedoelde verzoek tot herstel van een verzuim.

Artikel 7 Werkwijze van de Geschillencommissie

1. De rechtsgang en de werkwijze van de Geschillencommissie zijn neergelegd in een reglement, vastgesteld door de Geschillencommissie.
2. Het reglement voldoet, met inachtneming van het gestelde in deze Procedure, tenminste aan de volgende voorwaarden:

⁸² Versie 2: voetnoot aangepast. Met de Overeenkomst oogo tussen gemeente en samenwerkingsverband is voorzien in de eis dat tot een bindend advies kan worden besloten indien beide partijen dit expliciet ("ondubbelzinnig") met elkaar zijn overeengekomen: HR 31 mei 1996 NJ 1996, 693 (Aghame). De Overeenkomst stelt arbitrage slechts open als partijen daarover een aanvullende overeenkomst sluiten.

- a. de Geschillencommissie beoordeelt de ontvankelijkheid van een geschil aan de hand van de in artikel 6 van deze Procedure opgenomen bepalingen;
- b. de Geschillencommissie brengt binnen vier weken na de laatste zittingsdag dan wel de laatste uitwisseling van stukken haar oordeel uit;⁸³
- c. de Geschillencommissie brengt haar uitspraak gelijktijdig schriftelijk ter kennis aan de deelnemers en de voorzitter van de overlegcommissie.

Artikel 8. Aanwending van het geschil

1. Binnen twee weken na ontvangst van het advies van de Geschillencommissie wordt het overleg over het geschil voortgezet.
2. Binnen twee weken nadat de Geschillencommissie haar bindend advies of arbitraal vonnis ter kennis heeft gebracht aan de deelnemers, belegt de voorzitter van de overlegcommissie een overleg ter bespreking van de consequenties van de uitspraak.

Artikel 9. Kosten van het overleg en het geschil

1. De deelnemers van de overlegcommissie dragen zelf de kosten die voortvloeien uit het in stand houden van, de voorbereiding van en deelname aan het op overeenstemming gericht overleg.
2. Het bepaalde uit lid 1. van deze bepaling is van overeenkomstige toepassing op subcommissies.
3. De deelnemers van de overlegcommissie die met elkaar in geschil zijn dragen gelijkelijk zelf de kosten die voortvloeien uit geschilbehandeling door de Geschillencommissie.

Artikel 10. Inwerkingtreding en looptijd

Deze Procedure treedt in werking met de ondertekening door het samenwerkingsverband en het college van "de overeenkomst behorende bij de Procedure op overeenstemming gericht overleg ondersteuningsplan zoals bedoeld in artikel 18a lid 9 WPO en 17a lid 9 WVO", voor de duur dat deze overeenkomst tussen partijen van kracht is.

Artikel 11. Beoogde landelijke werking

Over het Model Procedure oogo-ondersteuningsplan is overeenstemming bereikt tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de PO-Raad en de VO-Raad. Gemeentebesturen en samenwerkingsverbanden worden geadviseerd door ondertekening van de bij dit Model behorende Overeenkomst oogo-ondersteuningsplan om⁸⁴ het Model Procedure oogo-ondersteuningsplan en Reglement van de Geschillencommissie oogo-ondersteuningsplan van kracht te laten zijn op het op overeenstemming gericht overleg over het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband.

Artikel 12. Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Model Procedure oogo-ondersteuningsplan.

⁸³ Versie 2: in lid 2 is nadere aansluiting gezocht bij de redactie van artikel 15 van het Reglement van de Commissie

⁸⁴ Versie 2: toegevoegd is –om-

Bijlage 2

Overeenkomst oogo-ondersteuningsplan⁸⁵
behorende bij het Model Procedure oogo-ondersteuningsplan
zoals bedoeld in artikel 18a lid 9 WPO en 17a lid 9 WVO

Partijen

- A. het samenwerkingsverband ...naam,
- B. de gemeente ...naam, vertegenwoordigd door de Burgemeester – conform het besluit van het college op ...datum

overwegen

- dat artikel 18a lid 9 WPO * / 17a lid 9 WVO * het samenwerkingsverband verplicht tot het voeren van op overeenstemming gericht overleg met het college van Burgemeester en Wethouders over het concept ondersteuningsplan;
- dat ten behoeve van dit overleg tussen de VNG, de PO-Raad en de VO-Raad overeenstemming bestaat over de Procedure oogo-ondersteuningsplan, dat voorziet in een geschillenregeling;

komen het navolgende overeen⁸⁶.

1.

Op het in de overweging bedoeld op overeenstemming gericht overleg is van toepassing het Model Procedure oogo-ondersteuningsplan.

2.

Geschillen die ontstaan wanneer partijen in vorenbedoeld op overeenstemming gericht overleg niet tot overeenstemming komen, worden voorgelegd aan de Geschillencommissie, zoals is bepaald in het Model Procedure oogo-ondersteuningsplan en het Reglement Geschillencommissie oogo-ondersteuningsplan.⁸⁷

3.

Elk der partijen is zelfstandig bevoegd om over een geschil aan de Geschillencommissie een uitspraak in de vorm van een advies dan wel in vorm van een bindend advies te bevragen.

4.

Bij gezamenlijk besluit kunnen partijen een geschil ter arbitrage voorleggen aan de Geschillencommissie. Partijen sluiten daartoe een schriftelijke overeenkomst waarin het onderwerp van het geschil is bepaald en is vermeld of tegen het arbitraal vonnis hoger beroep kan worden aangetekend.

5.

⁸⁵ Versie 2: de naamswijziging dient ter onderscheiding van het oogo-jeugdplan uit de Jeugdwet.

⁸⁶ De wettelijke grond voor deze vaststellingsovereenkomst is gelegen in artikel 7:900 Burgerlijk Wetboek.

⁸⁷ Versie 2: aanpassing van de naam

Deze overeenkomst wordt niet beëindigd voordat partijen hebben voorzien in een nieuwe regeling voor het in de aanhef genoemde overleg.

Aldus overeengekomen te .. op..

Volgt ondertekening

Bijlage 3

Reglement Geschillencommissie oogo-ondersteuningsplan⁸⁸

Reglement van de Geschillencommissie oogo-ondersteuningsplan zoals bedoeld in het
Model Procedure oogo-ondersteuningsplan

Artikel 1 Begripsbepalingen

Dit reglement verstaat onder:

Commissie: de Geschillencommissie oogo-ondersteuningsplan als bedoeld in het Model Procedure oogo-ondersteuningsplan;

College: een of meerdere colleges van burgemeester en wethouders;

Model Procedure oogo-ondersteuningsplan: het model van de Procedure op overeenstemming gericht overleg zoals bedoeld in artikel 18a lid 9 WPO en 17a lid 9 WVO;

Overlegcommissie: de overlegcommissie die ten behoeve van het voeren van op overeenstemming gericht overleg is samengesteld uit een vertegenwoordiging van het college van burgemeester & wethouders en een vertegenwoordiging van het samenwerkingsverband;

PO-raad: de Vereniging voor schoolbesturen in het primair onderwijs te Utrecht;

Samenwerkingsverband: het samenwerkingsverband zoals bedoeld in artikel 18a tweede lid WPO of 17a tweede lid WVO, of een landelijk samenwerkingsverband, zoals bedoeld in artikel 18a vijftiende lid WPO of artikel 17a vijftiende lid WVO;

Stichting: Stichting Onderwijsgeschillen te Utrecht;

VO-raad: de Vereniging voor schoolbesturen in het voortgezet onderwijs te Utrecht;

VNG: Vereniging van Nederlandse Gemeenten te Den Haag;

Werkdag: elke dag niet zijnde zaterdag, zondag of erkende feestdag;

Artikel 2 Geschillen

⁸⁸ Versie 2: naam gewijzigd in verband met oogo-jeugdplan uit de Jeugdwet

De Commissie neemt kennis van en doet uitspraak in geschillen die door een samenwerkingsverband of een college op grond van het bepaalde in het Model Procedure oogo-ondersteuningsplan en de daarbij behorende Overeenkomst oogo-ondersteuningsplan, aan haar worden voorgelegd. Op de behandeling van het geschil zijn de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing.

Artikel 3 Verzoekschrift

1. Binnen zes dagen na de bijzondere vergadering, bedoeld in artikel 5 van het Model Procedure oogo-ondersteuningsplan, wordt het geschil bij de Commissie aanhangig gemaakt door toezending van een gemotiveerd verzoekschrift aan het secretariaat.
2. Bij het verzoekschrift worden alle op het geschil betrekking hebbende bescheiden gevoegd.
3. Het verzoekschrift bevat:
 - a. de naam en het adres van de verzoeker en zo nodig de gekozen woonplaats ten aanzien van de procedure;
 - b. de naam en het adres van de verweerder;
 - c. de naam en het adres van de voorzitter van de overlegcommissie;
 - d. de vermelding of het een verzoek betreft om advies of bindend advies of arbitrage;
 - e. een omschrijving van het verzoek en de gronden waarop dit berust;
4. Indien het verzoekschrift na de in lid 1 gestelde termijn is ingediend, laat de Commissie niet-ontvankelijkverklaring achterwege, indien de verzoeker aantoont dat hij zo spoedig als redelijkerwijs verlangd kon worden, het geschil heeft voorgelegd.
5. Indien het verzoekschrift niet voldoet aan de eisen gesteld in het tweede lid en derde lid van dit artikel, stel de voorzitter van de Geschillencommissie de verzoeker in kennis van het verzuim. Na ontvangst van deze kennisgeving dient verzoeker binnen vijf werkdagen dit verzuim te herstellen.
6. Alle aan de Commissie over te leggen stukken worden in zesvoud ingediend.
7. De secretaris tekent op de ingekomen stukken de datum van ontvangst aan en zendt bericht van ontvangst aan de afzender.
8. Indien het verzoek kennelijk bij een andere Commissie moet worden ingediend, deelt de secretaris dit onverwijld aan de verzoeker mee.

Artikel 4 Vereenvoudigde behandeling

1. Indien de Commissie kennelijk onbevoegd is deelt de voorzitter dit onverwijld gemotiveerd aan partijen mede. In andere gevallen oordeelt de Commissie of zij bevoegd is.
2. In het geval van een mededeling van onbevoegdheid als bedoeld in de eerste volzin van het vorige lid is elke partij gerechtigd de Commissie binnen zes weken na de ontvangst daarvan te verzoeken het geschil alsnog in behandeling te nemen, bij welk verzoek de stelling dat de Commissie bevoegd is, dient gemotiveerd te zijn.

Artikel 5 Verweerschrift

1. In andere gevallen dan die als bedoeld in artikel 4 van dit reglement, zendt de secretaris onmiddellijk na ontvangst van het verzoekschrift of hersteld verzoekschrift een exemplaar daarvan met de daarbij behorende stukken, aan de verweerder en stelt hem in de gelegenheid binnen een termijn van twee weken een verweerschrift in te dienen. De voorzitter kan hiervoor een andere termijn bepalen. Bij elk exemplaar voegt de verweerder afschriften van de voornaamste op de zaak betrekking hebbende stukken. De voorzitter kan op basis van een tijdig en met redenen omkleed verzoek van de verweerder, de termijn voor verweer verlengen.
2. Na ontvangst van het verweerschrift zendt de secretaris onverwijld een exemplaar daarvan, vergezeld van de daarbij behorende afschriften, aan de verzoeker.

Artikel 6 Replik en Dupliek

De Commissie kan de verzoeker in de gelegenheid stellen schriftelijk te repliceren, in welk geval de wederpartij in de gelegenheid wordt gesteld te dupliceren. De voorzitter stelt de termijnen voor repliek en dupliek vast.

Artikel 7 Vaststelling plaats en tijdstip van de mondelinge behandeling

De voorzitter van de Commissie bepaalt op zo kort mogelijke termijn de plaats waar en het tijdstip waarop de behandeling van het geschil ter zitting zal plaatsvinden. Aan partijen wordt daarvan tijdig kennis gegeven door een schriftelijke uitnodiging. Bij de uitnodiging wordt medegedeeld uit welke personen de Commissie die het geschil ter zitting zal behandelen, zal zijn samengesteld.

Artikel 8 Schriftelijke behandeling

Met eenstemmig goedvinden van de Commissie en partijen kan de behandeling van het geschil schriftelijk geschieden.

In dat geval wordt de verzoeker in de gelegenheid gesteld binnen een bepaalde termijn te repliceren waarna de verweerder in de gelegenheid wordt gesteld om binnen een bepaalde termijn te dupliceren.

Artikel 9 Wraking en verschoning

1. Voor of ter behandeling ter zitting kan elk van de zittende leden van de Commissie door een of meer van de bij het geschil betrokken partijen worden gewraakt op grond van feiten of omstandigheden die het vormen van een onpartijdig oordeel door het desbetreffende lid

zouden kunnen bemoeilijken. Ook kan op grond van zodanige feiten of omstandigheden een lid zich verschonen.

2. De andere zittende leden van de Commissie beslissen zo spoedig mogelijk of de wraking dan wel verschoning wordt toegestaan.
3. Bij staking van de stemmen is het verzoek toegestaan.
4. De beslissing op een verzoek om wraking is gemotiveerd en wordt zo spoedig mogelijk aan partijen en het commissielid wiens wraking was verzocht, medegedeeld.
5. Ingeval van misbruik kan de Commissie bepalen dat een volgend verzoek om wraking niet in behandeling wordt genomen. Hiervan wordt in de beslissing mededeling gedaan.
6. De beslissing op een verzoek om verschoning is gemotiveerd en wordt zo spoedig mogelijk aan partijen en het commissielid dat om verschoning had verzocht, medegedeeld.

Artikel 10 Vervanging ter zitting, getuigen, deskundigen

1. Partijen kunnen zich ter zitting door een gemachtigde doen vervangen of zich door een gemachtigde doen bijstaan.
2. De Commissie kan van een gemachtigde die geen advocaat is een schriftelijke machtiging verlangen.
3. De Commissie kan ambtshalve of op verzoek van partijen getuigen en deskundigen oproepen met dien verstande dat zij de namen van de personen uiterlijk op de vierde dag voor de zitting schriftelijk opgeeft aan de secretaris en aan de wederpartij
4. De Commissie is bevoegd om een van haar leden aan te wijzen om getuigen of deskundigen te horen. In dat geval bepaalt de Commissie het tijdstip van het verhoor en de wijze waarop het verhoor zal geschieden.

Artikel 11 Deskundigenonderzoek

1. De Commissie kan bij tussenbeslissing een of meer deskundigen benoemen tot het uitbrengen van een advies.
2. De Commissie zendt ten spoedigste afschrift van de benoeming en van de aan de deskundige(n) gegeven opdracht aan de partijen.
3. De Commissie kan van een partij verlangen, de deskundige(n) de vereiste inlichtingen te verschaffen en de benodigde medewerking te verlenen.
4. Na ontvangst van het deskundigenbericht wordt dit in afschrift door de Commissie ten spoedigste aan de partijen toegezonden.
5. Op verzoek van een der partijen en indien de Commissie daar reden toe ziet, wordt/worden de deskundige(n) nadien op een zitting van de Commissie gehoord. Indien een partij zulk een verzoek wenst te doen, deelt zij dit ten spoedigste mede aan de Commissie en aan de wederpartij.

6. De Commissie stelt de partijen in de gelegenheid, de deskundige(n) vragen te stellen

Artikel 12 De behandeling ter zitting

1. Het geschil wordt behandeld in een besloten zitting van de Commissie. De voorzitter kan bepalen dat het geschil wordt behandeld in een open zitting.
2. De voorzitter heeft de leiding van de zitting, hij/zij geeft elk van de partijen de gelegenheid haar standpunt toe te lichten.
3. Indien voor de sluiting van de zitting blijkt, dat het onderzoek niet volledig is geweest, kan de Commissie bepalen dat de behandeling ter zitting op een door de Commissie te bepalen tijdstip zal worden voortgezet. Daarbij kunnen aan partijen aanwijzingen worden gegeven met betrekking tot het bewijs.
4. Voordat de behandeling ter zitting is gesloten, deelt de voorzitter mede wanneer uitspraak zal worden gedaan

Artikel 13 Heropening onderzoek

Indien de Commissie van oordeel is dat het onderzoek niet volledig is geweest, kan zij het heropenen. De Commissie bepaalt daarbij op welke wijze het onderzoek wordt voortgezet. De secretaris doet zo spoedig mogelijk mededeling daarvan aan partijen.

Artikel 14 Beraadslaging

1. De Commissie beraadslaagt en beslist in besloten vergadering. Zij beslist bij meerderheid van stemmen.
2. De Commissie oordeelt naar redelijkheid en billijkheid en grondt haar uitspraak uitsluitend op de stukken die voor de zitting zijn overgelegd alsmede op hetgeen ter zitting naar voren is gebracht en, behoudens indien de wederpartij hierdoor wordt benadeeld, op de stukken die ter zitting zijn overgelegd

Artikel 15 Uitspraak

1. Binnen vier weken na de laatste zitting dan wel de laatste uitwisseling van stukken doet de Commissie uitspraak.
2. De uitspraken van de Commissie zijn gedagtekend en houden in:
 - a de namen en woonplaatsen van de partijen en de namen van de gemachtigden;
 - b de gronden, waarop de uitspraak berust;
 - c - het oordeel over de (niet-) ontvankelijkheid van het verzoek;

- het oordeel aangaande het verzoek om advies over de wijze waarop het op overeenstemming gericht overleg kan worden voortgezet;
 - het oordeel aangaande het verzoek om een bindend advies;
 - het oordeel aangaande het verzoek om arbitrage.
- d. de eventuele aanbeveling;
- e. de namen van de leden van de Commissie die de uitspraak hebben vastgesteld.
3. De uitspraak, door de voorzitter en de secretaris ondertekend, wordt toegezonden aan partijen.

Artikel 16 Intrekking

Verzoeker kan bij schriftelijke, gedagtekende en ondertekende kennisgeving of mondeling ter zitting aan de Commissie mededelen dat het verzoek wordt ingetrokken.

Artikel 17 Termijnen

Indien door dwingende omstandigheden de Commissie niet in staat is geweest binnen de daarvoor gestelde termijn een zitting te beleggen of uitspraak te doen, deelt de secretaris dit na overleg met de voorzitter aan partijen mede en wordt zo spoedig mogelijk een zitting gehouden ofwel uitspraak gedaan.

Artikel 18 Geheimhouding

1. Alle op de zaak betrekking hebbende stukken dienen ter vertrouwelijke kennisneming van de Commissie. Anderen dan de partijen of de gemachtigden en adviseurs mogen vanwege de Commissie deze stukken niet inzien of hiervan afschriften of uittreksels maken.
2. De leden van de Commissie en de secretaris zullen al hetgeen zij in verband met een geschil vernemen als vertrouwelijk beschouwen.
3. Zodra de Commissie uitspraak heeft gedaan, zenden de leden de in hun bezit zijnde stukken die op het geschil betrekking hebben, aan het secretariaat, dat zorg draagt voor archivering van één volledig dossier en voor vernietiging van de overige stukken.

Artikel 19 Aansprakelijkheid

De Commissie, de leden van de Commissie en van het secretariaat, zijn niet aansprakelijk voor de gevolgen van de uitspraken en werkzaamheden.

Artikel 20 Bekendmaking van het reglement en de uitspraken

Het reglement en de uitspraken van de Commissie worden in geanonimiseerde vorm gepubliceerd op de website van de Stichting: www.onderwijsgeschillen.nl.

Artikel 21 Onvoorziene situatie

In gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de voorzitter, de overige leden van de Commissie gehoord.

Artikel 22 Wijziging en inwerkingtreding van het reglement

1. Een voorstel tot wijziging van dit reglement kan bij de secretaris worden ingediend door:
 - a. een Commissielid;
 - b. de VNG, de PO-raad en de VO-raad, zowel gezamenlijk als elk van deze organisaties afzonderlijk.
2. Wijziging van lid 1.b. van deze bepaling behoeft toestemming van de VNG, de PO-raad en de VO-raad.
3. De secretaris belegt acht weken na ontvangst van dit voorstel een vergadering, waarvoor de persoon of organisatie die het voorstel tot wijziging heeft gedaan, de leden en de plaatsvervangende leden van de Commissie worden uitgenodigd. Tegelijk met de uitnodiging voor de vergadering wordt het wijzigingsvoorstel toegezonden.
4. Over het wijzigingsvoorstel beslist de Commissie.
5. De secretaris zendt tijdig voor de datum van ingang het gewijzigde reglement aan de bij de Commissie aangesloten instellingen.

Dit reglement is door de Commissie vastgesteld en in werking getreden op 1 maart 2014

voorzitter

ambtelijk secretaris